ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН

ЗА ПОСТИЗАЊЕ РАВНОПРАВНОСТИ ИЗМЕЂУ ЖЕНА И МУШКАРАЦА

НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ МЕДИЈАНА

НИШ, 2012.

УВОД

Децембра 2011., а на основу исказане обостране жеље за партнерством, Градска општина Медијана и Удружење Центар локалне демократије ЛДА Ниш, започета је реализација пројекта „Промоција Европске повеље о једнакости жена и мушкараца на локалном нивоу“. Пројекат је финансиран од Европске комисије у склопу ИПА програма „Civil Society Facility: Partnership actions-Empowerment of Women“. Пројектне активности реализовале су се се током 2012. године у сарадњи са Удружењем „Феномена“ из Краљева, као водеће организације у пројекту, и партнерским организацијама из региона: Удружење грађана Агенција локалне демократије Мостар из Босне и Херцеговине; „The Kvinna till Kvinna Foundation“ из Штокхолма, Шведска, АНИМА – Центар за женско и мировно образовање из Котора, Црна Гора и Италијанска асоцијација Tavolo Trentino con Kraljevo.

Прва регионална конференција у оквиру пројекта одржана је 28. фебруара 2012. у Краљеву, током које је потписан Протокол о сарадњи на пројекту између локалних самоуправа: Града Краљева, Градске општине Медијана Ниш из Србије; Града Мостара из Босне и Херцеговине и Општине Котор из Црне Горе, као и организација цивилног друштва: Удружење „Феномена“ Краљево, Србија, Центар локалне демократије ЛДА Ниш, Србија, „Анима“ Котор, Црна Гора и Агенција локалне демократије Мостар, Босна и Херцеговина.

Потписивање Протокола о сарадњи је имало за циљ да се успостави оквир за интензивирање и проширење сарадње између поменутих страна у региону у погледу: јачања међусобних веза, размене искустава, удруженог обављања активности планираних овим пројектом (које су од заједничког интереса) и тиме јачања утицаја њиховог дјеловања како би се остварили заједнички циљеви у области родне равноправности у региону југоисточне Европе.

Градска Општина Медијана и Центар локалне демократије ЛДА су се потпсивањем Протокола о сарадњи обавезале да ће уложити потребне напоре да Европска повеља о равноправности жена и мушкараца налокалном нивоу буде ратификована у Општини Медијана, као и да ће ставити на располагање све расположиве ресурсе локалне управе за припрему и усвајање локалног акционог плана за родну равноправност. ГО Медијана и Центар локалне демократије пројекат спроводе и на основу интерног споразума о сарадњи на имплементацији свих пројектних активности, који је и званично потписан почетком 2012. године. На основу ових споразума, дана 09.08.2012. године у 13ч у великој сали Градске Општине Медијана, председник ГО Медијана Небојша Крстић, потписао је Европску Повељу о равноправности жена и мушкараца на локалном нивоу.

Општина Медијана и ЛДА Ниш су након овог догађаја, ако је споразумом и дефинисано, званично започели процес израде Локалног акционог плана за родну равноправност.

Локални акциони план за постизање родне равноправности у ГО Медијана ослања се на искуства и препоруке међународних докумената, као и усвојене законе и стратегије Републике Србије.

Пре свега то су:

- Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу (http://www.e-jednakost.org.rs/kurs/kurs/download/evropskapoveljaorodnojravnopravnosti.pdf)
- Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности у Републици Србији („Службени гласник РС", бр. 15/09), http://www.gendernet.rs/files/dokumenta/Domaci/Nacionalna_strategija_cir.pdf
- Акциони план за спровођење Националне стратегије за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности за период од 2010. до 2015. године. (http://www.gendernet.rs/files/dokumenta/Domaci/NAP.pdf)
- Закон о равноправности полова Републике Србије http://www.gendernet.rs/files/dokumenta/Domaci/Zakon_o_ravnopravnosti_polova_2009.pdf
- Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена (CEDAW) и опште препоруке CEDAW Комитета http://www.gendernet.rs/files/dokumenta/CEDAW.pdf

За израду ЛАП-а у ГО Медијана је формирано пет радних група у складу са приоритетима дефинисаним Националном стратегијом за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности: учешће жена у одлучивању, побољшање економског положаја жена, једнако учешће жена у образовању, побољшање здравља жена и борба против родно заснованог насиља. Јавним оглашавањем позивана су цивилна друштва и институције града да својим искуством и знањем допринесу изради што кохерентнијег предлога Акционог плана. Сам процес израде су водиле две координаторке. Радне групе су одржане у оквиру 20 четворочасовних састанака који су били посвећени анализи, дефинисању резултата и показатеља и дефинисању активности које воде ка остварењу циљева.

Изради акционог плана претходила је двомесечна активност истраживања стања родне равноправности на територији ГО Медијана у периоду од маја до августа 2012. године.

Градска Општина Медијана – град Ниш

Анализа стања родне равноправности на територији ГО Медијана

Социо-демографске карактеристике становништва

На територији Градске Општине Медијана живи око трећине популације града Ниша. Према првим резултатима пописа из 2011. године ГО Медијана има 88010 становника/ца, 31486 домаћинстава, односно, 43 927 станова, а подаци још увек нису раздвојени по полу. С обзиром на то да званични подаци из пописа 2011. године још увек нису објављени у пуном обиму и да нису раздвојени по полу, подаци на којима је базирана анализа су из званичног пописа 2002. Године.

Према попису из 2002. Године ГО Медијана је имала 87405 становника од чега је 45998 жена, односно 52.6%. Најбројније етничке групе у граду Нишу и ГО Медијана према попису из 2002. године су Срби (83 381) и Роми (587). У ГО Медијана однос жена и мушкараца у стросним контигентима становништва је прилично уједначен, што је видљиво из доње табеле, али се може закључити да је нешто више жена у старијој групи становништва.

Табела 1. Становништво по старости и полу према попису из 2002. године

	Град Ниш		ГО Медијана	
	Укупно	Женско	**Укупно**	Женско
Укупно	**250 518**	128 179	**87 405**	45 998
0-4	**10 997**	5 413	**3 424**	1 691
0-5	**13 068**	6 355	**4 012**	1 919
6-14	**14 362**	7 132	**4 596**	2 315
15-19	**16 565**	8 063	**5 753**	2 855
20-24	**17 463**	8 639	**6 468**	3 235
25-29	**17 570**	8 910	**6 354**	3 322
30-34	**16 540**	8 477	**5 552**	2 894
35-39	**17 158**	8 851	**5 640**	2 975
40-44	**17 630**	8 957	**5 934**	3 172
45-49	**20 764**	10 576	**7 560**	4 113
50-54	**20 568**	10 451	**8 064**	4 272
55-59	**13 997**	7 152	**5 190**	2 793
60-64	**14 896**	7 748	**5 125**	2 764
65-69	**14 660**	7 592	**5 032**	2 692
70-74	**11 236**	6 289	**3 894**	2 290
75-79	**7 462**	4 362	**2 923**	1 628
80-84	**2 863**	1 711	**1 020**	579
85-89	**844**	521	**279**	174
90-94	**297**	188	**102**	69
95 и више	**50**	29	**15**	7
Непознато	**1 528**	763	**468**	239

Извор: Статистички годишњак града Ниша 2010, Управа за привреду, одрживи развој и заштиту животне средине, 2011

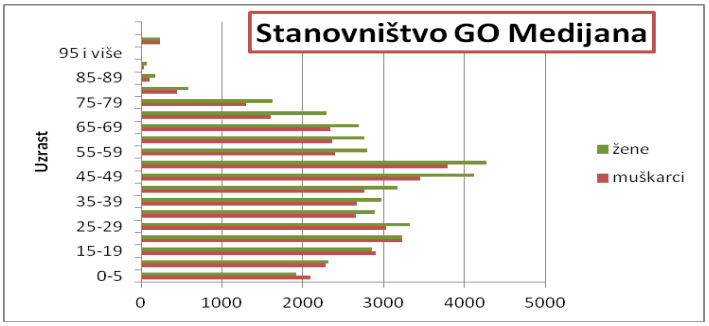

У следећој табели су приказани основни контигенти становништва. Из табеле је видљиво да радни контигент чини 70% популације ГО Медијана. Видимо такође, да жене чине већи део радног контигента 52.5%.

Табела 2. Основни контигенти становништва

Становништво			Радни контигент			Женско фертилно становништво (15-49)	Становништво старо 65 и више година	Удео радног контигента (%)	Удео становништва старог 65 и више година (%)
Укупно	Предшколског узраста	Школског узраста 7-14	Укупно	мушко (15-64)	Женско (15-59)				
87 405	4 930	7 102	61 640	29 245	32 395	22 566	13 265	70,52	15,18

Извор: Заводу за статистику РС, Становништво

Када је у питању склапање брака, у 2010. Години у ГО Медијана склопљено је 488 бракова, а 103 је разведено. Једна од битних ствари која долази из ове статистике је да жене ступају у брак знатно млађе од мушкараца, што је видљиво из доње табеле. Иако је у питању мали број случајева, индикативно је да званична статистика показује да је за шест жена и једног мушкарца непозната старост приликом ступања у брак.

Табела 3. Старост младожење и невесте приликом склапања брака

Старост младожење						
<20	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60>
2	23	192	216	29	11	14
Старост невесте						
<20	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60>
17	67	226	137	18	12	5

Извор: Демографска статистика у Републици србији 2010, Завод за статистику РС

Према попису из 2002. године видимо да је у укупној популацији ГО Медијана образовни однос између мушкараца и жена прилично уједначен, међутим када се тај статистички податак подели на нивое образовања, видимо да су жене најзаступљеније у категорији ниско образованог становништва. Жене чине 71.5% популације без школе, чак 92.1% популације која има завршена само 3 разреда основне школе и 82.3% популације која је завршила 7 разреда основне школе. У категорији са завршеном основном школом жене чине 66.6%. Завршено

средње образовање има скоро подједнак број жена и мушкараца, док се са вишим и високим образовањем тај проценат смањује у корист мушкараца.

Табела 4. Образовање становништва по полу

ГО Медијана	Пол	Укупно	Без школе	1. до 3. Разр.	4. до 7. разр.	Основно образ.	Средње образ.	Више образ.	Високо образ.	Непоз.
	Укупно	75 373	1 590	241	3 200	11 278	34 722	5 734	12 984	5 624
	Жене	40 073	1 139	222	2 635	7 513	17 710	2 460	5 664	2 730
	Жене (%)	53.2	71.6	92.1	82.3	66.6	51	42.9	43.6	48.5

Извор: Републички завод за статистику, Попис 2002.

Када је у питању пољопривредно становништво, према попису из 2002. године, жене чине 46.4% пољопривредног становништва ГО Медијана. У активном пољопривредном становништву је 51.7% жена, а међу индивидуалним пољопривредницима/ама је 52.4% жена. Када је у питању издржавано пољопривредно становништво жене чине 57.7% и битно је напоменути да су у 16% случајева у питању домаћице.

Образовање

Према подацима Републиичког завода за статистику[1] на територији ГО Медијана постоје 23 предшколске установе у које иде 3027 детета, али не постоји статистика одвојена по полу. Од 23 установе вртића 10 раде до 6 часова док 13 раде преко девет часова. Када је у питању обухват деце обавезним предшколским образовањем, родно сензитивна статистика постоји само за Град Ниш и на основу тих података може се видети да је обавезним предшколским програмом за 2010-2011 школску годину непотпун обухват. Наиме, од укупног броја деце која су рођена 2004-2005 године (2606 детета), 88.33% је обухваћено предшколским програмом, тако да је потребно испитати узроке непотпуног обухвата обавезним предшколским образовањем. Када су у питању девојчице, тај проценат је 88.35% за ову школску годину, док је за дечаке 88.32%. Капацитети вртића и јаслених група у општини Медијана су попуњени, али не и довољни.
На основу података које смо добили из предшколске установе Пчелица, у 10 вртића који су на територији ГО Медијана, од 193 особе запослене као наставно особље у овој установи, само 1 је мушкарац, а све остало су жене. Такође, од 66 особе запошљене као помоћно особље, све су жене. Директор ове установе је мушкарац, а према подацима које смо добили нико из ове установе није прошао обуку о родној равноправности.

На територији ГО Медијана постоји 11 основних школа, односно 10 матичних основних школа и музичка школа која је у исто време и средња школа. У ових 10 основних школа, од 1. до 7. разреда има 307 одељења, које похађа 7728 ученика/ца. Према овим подацима, процентуално је подједнак број дечака и девојчица у основним школама. Оно што тренутно не постоји као податак раздвојен по полу јесте број девојчица које напуштају основну школу.

[1] Општине и региони у Србији, 2011, Републички завод за статистику

Табела 5. Одељења и ученици редовних ОШ на територији ГО Медијана

	Одељења	Свега	Ученице	Ученице %
Укупно	307	7728	3806	49.2
I разред	39	1019	488	47.9
II разред	38	981	450	45.9
III разред	38	943	452	47.9
IV разред	40	1028	537	52.2
V разред	39	935	450	48.1
VI разред	36	901	457	50.7
VII разред	36	900	457	50.8
VIII разред	41	1021	525	51.4

Извор: Републички завод за статистику, Ученици ОШ у Републици Србији по општинама, почетак 2011-2012 године

Иако републички завод за статистику прикупља податке о запосленима у образовању, подаци о броју запослених у основним школама не постоје. Ове податке смо тражили и од Школске управе у Нишу, али нам је речено да у овом моменту те податке немају. Представница Школске Управе је учествовала у изради овог Акционог плана, и предложила да се као једна од кључних активности на локалу, покрене прављење база за запослене у основним школама по полу. Према подацима које смо добили од основних школа у Нишу, запослени у основним школама нису прошли формалну обуку из родне равноправности. Поједини наставници/е су кроз обуку за грађанско васпитање имали делове који су се бавили родном равноправношћу.
Са друге стране постоје подаци о броју запослених у средним школама постоји и у публикацијама Републичког завода за статистику. Од укупног броја наставника у средњим школама (883 за школску 2010/2011 годину), 588 односно 66.6% су жене. Са пуним радним временом је 661 наставник/ца, а од тога је 446, односно 67.5%,жена.

Табела 6. Одељења и ученици/е средњих школа на територији ГО Медијана

	Укупно	Ученице	%
Укупно	8481	5416	63.9
I разред	2249	1408	62.6
II разред	2181	1367	62.7
III разред	2199	1428	64.9
IV разред	1852	1213	65.5

Извор: Средњошколско образовање у републици Србији почетак школске 2010/2011, републички завод за статистику, 2011

Видимо из табеле 6. да је број девојчица које су уписале средње школе, на територији ГО Медијана веома висок и да се проценат уписа девојчица не разликује у 4 разреда средње школе. Оно што представља проблем јесте што немамо податке о напуштању средње школе за сваку школску годину. Образовне профиле у овој публикацији имамо приказане по општинама, тако да можемо закључити да су девојчице бројније у свим образовним профилима, али да је очигледна феминизација профила везаних за текстилство и кожарство, као и када су у питању области везане за хемију, неметале и графичарсво.

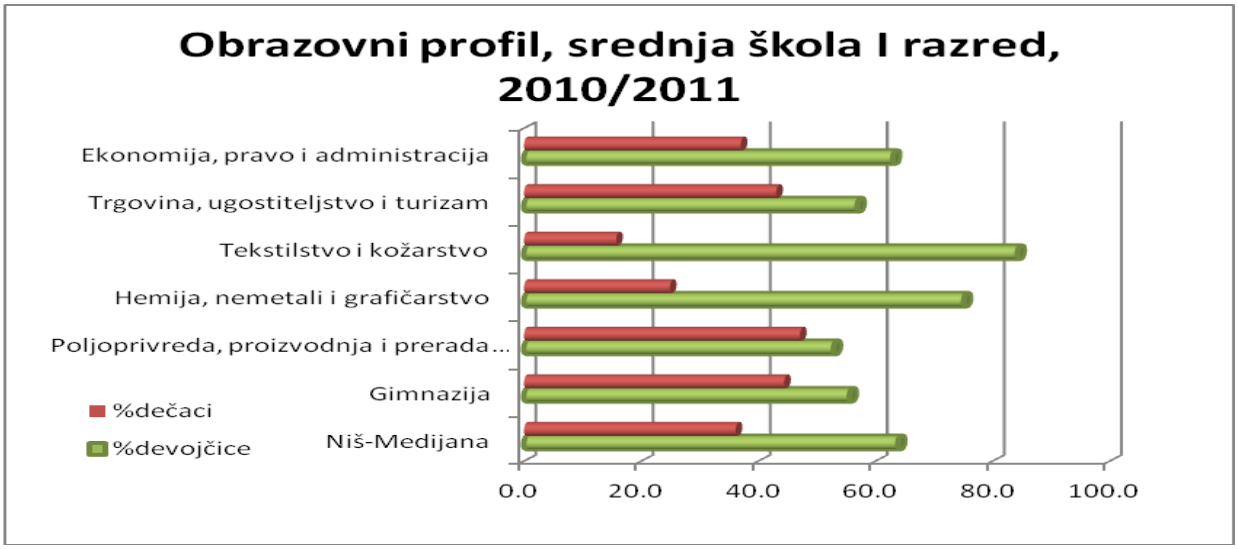

Такође, у овим статистичким подацима немамо видљиве податке о инклузији и о томе колико дечака и девојчица из мањинских и осетљивих група је уписало и завршило основну и средњу школу.

Иако смо имали скоро подједнак упис дечака и девојчица у основној школи и већи број девојчица у средњим школама, образовна струкура када су у питању виши нивои образовања је веома неповољна за жене. Посебно сегрегација у погледу избора образовних профила, утиче на положај жена на тржишту рада и могућности за запошљавања. На основу података о броју уписаних студената и студенткиња можемо уочити високу феминизацију образовних профила на Филозофском факултету у Нишу, где на готово свим смеровима (осим самофинансирајућих студената историје) већину чине жене.

С друге стране, када је у питању наставно особље и запослени, посебно они вишег звања, процентуална заступљеност мушкараца драстично расте. За ову прилику узели смо као пример 3 факултета која традиционално у већем броју уписују жене. Из поређења података о упису и података о вишим професорским звањима можемо закључити да је дискриминација жена и приступ одређеним позицијама на факултетима на високом нивоу. Корени и узроци оваквих података тек треба да се истраже, али оно што смо чуле током истраживања и радионица јесте да прикривена дискриминација и патријархални систем вредности удаљавају жене од науке и не омогућавају напредак, нарочито након породиљског одсуства.

Графикон 2. Број студенткиња/ата на 3 факултета на територији ГО Медијана, генерација 2012/2013

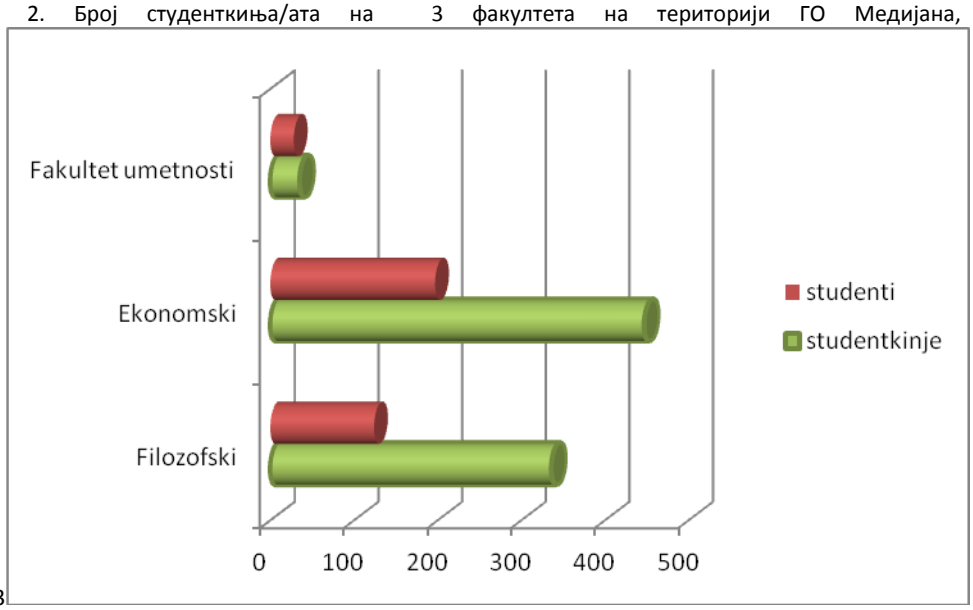

Графикон 4. Запослене/и на 3 факултета на територији ГО Медијана по нивоу звања

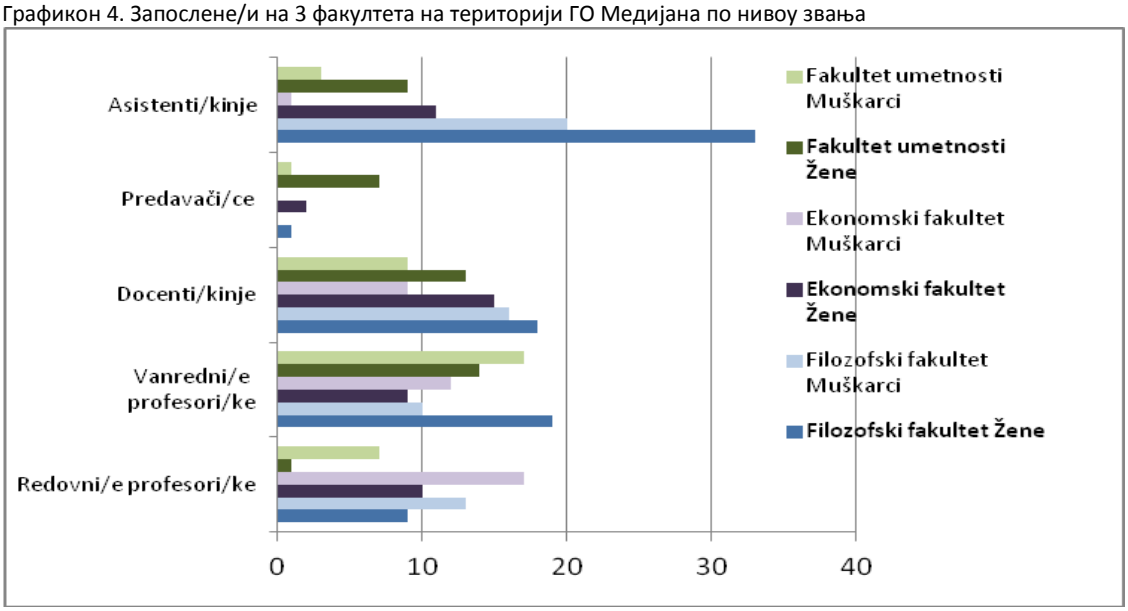

Статистика коју приказују факултети на својим интернет странама није родно сензитивна[2], и не показује инклузивне податке, односно напредак који је постигнут у упису студената/киња, нарочито ромске популације, као и о томе у којем проценту осетљиве групе завршавају студије.

[2] Чињеница је да факултети објављују на својим интернет странама једиснтвене ранг листе из којих се бројањем у највећем броју случајева (постоје имена која су иста за мушки и женкси пол као што је нпр. Вања или имена припадника/ца појединих националних мањина из којих се не може увек закључити о ком се полу ради) може закључити колико је младића а колико девојака уписало студије. Међутим у обједињеним извештајима који факултети објављују нема родно сензитивних података.

Економски положај жена

У Нишавској области, на основу Анкете о радној снази РС3 2011., стопа активности износи 45,4, стопа запослености 31, стопа незапослености 31,8 а стопа неактивности, високих 54,6.

Табела 7. Запослени/е на територији ГО Медијана

ГО Медијана	2010 – годишњи просек			2011 годишњи просек			2012, стање на дан 31.03.2012		
	Укупно	Жене	Жене %	Укупно	Жене	Жене %	Укупно	Жене	Жене %
Запослени/е у предузећима, установама, задругама и организацијама	36011	16595	46.08	34471	16488	47.8	33123	16080	48.5%
Приватни предузетници/е (лица која самостално обављају делатност) и запослени/е код њих	4500	2031	45.1	4419	1936	43.8	4514	2314	51.3%

Извор: Управа за привреду, одрживи развој и заштиту животне средине Ниш

Иако укупан број запослених лица опада у претходне три године процентуална заступљеност жена међу запосленима у предузећима је порасла за око 1%. У последње три године број особа које самостално обављају делатност или су запослене код њих варира, али се проценат жена које или самостално обављају делатност или су запослене код приватних предузетника/ца повећава. Имајући у виду заступљеност жена међу самозапосленима (где је просек за Србију око 23%), већину особа из ове категорије чине оне запослене код предузетника/ца или су саме предузетнице. Према подацима које смо добили од Координационог одбора за женско предузетништво Регионалне привредне коморе у Нишу, на територији ГО Медијана постоји 487 регистрованих привредних друштава и предузетничких радњи на жене.

Просечна зарада (без пореза и доприноса) у Градској Општини Медијана је за период јануар - новембар 2012.године износила 37.457,00 РСД[3], али нису доступни подаци о просечним зарадама жена и мушкараца.

Подаци о незапосленим лицима, по старости и полу, за прва три месеца 2012. године показују да је највећи број незапослених лица старости од 25-29 година, као и да је удео жена међу незапосленима већи за особе старије од 35 година и млађе од 54. Незапослени, старији од 54 су већином мушкарци и млађи од 19 година, иако разлике у броју мушкараца и жена нису значајне.

[3] Подаци са интернет стране Управе за привреду, одрживи развој и заштиту животне средине Ниш http://www.privredanis.freeiz.com/Statistika.htm

Уколико посматрамо кретање броја незапослених лица са територије ГО Медијана, која су тражила запослење на евиденцији НСЗ у период април –јун 2012. године, **можемо уочити да је** број незапослених **константно опадао**, као и да удео жена међу незапосленим лицима остаје исти:

- На дан 30.04.2012. – 11176 лица од чега 5945 (53.2%) су жене
- На дан 31.05.2012. – 11011 лица, од чега 5851 (53.1%) су жене
- На дан 30.06.2012. – 10963 лица, од чега 5850 (53.4%) су жене

Извор: Статистички билтен града Ниша 04-06/2012, управа за привреду одрживи развој и заштиту животне средине Ниш

Табела 8 . Незапослена лица по старости и полу

	На дан 30.04.2012.		31.05.2012.		31.06.2012.	
Старост	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
15 – 19	121	50	111	43	121	46
20 – 24	976	471	961	470	937	460
25 – 29	1784	960	1753	948	1743	960
30 – 34	1617	901	1585	876	1586	891
35 – 39	1302	762	1265	726	1252	715
40 – 44	1185	691	1171	688	1150	674
45 – 49	1274	755	1255	746	1256	746
50 – 54	1298	730	1301	729	1287	722
55 – 59	1193	583	1186	586	1204	597
60 – 64	426	42	423	39	427	39
64 <	0	0	0	0	0	0
Укупно	11176	5945	11011	5851	10963	5850

Извор: Статистички билтен града Ниша 04-06/2012, управа за привреду одрживи развој и заштиту животне средине Ниш

Жене чине 53.4% незапослених лица на евиденцији НСЗ, према подацима из јуна месеца 2012. године. Већина незапослених особа је била у радном односу, од чега жене чине 52.7%, док је међу особама које први пут траже запослење 54.9% жена и 45.1% мушкараца са територије ГО Медијана. Највећи број жена које први пут траже запослење су оне које имају II и VI2 степен.

Према последњим подацима које је објавила Управа за привреду, одрживи развој и заштиту животне средине у Нишу, највећи број незапослених лица има завршену четворогодишњу средњу школу, затим трогодишњу средњу школу и факултет. Број незапослених жена и мушкараца је прилично уједначен за већину степена стручне спреме, осим за II степен где незапослене жене чине 63% незапослених лица, VII-2 степен где 65% незапослених чине жене и VII 1 степен где 59% чине жене. Мушкарци чине већину незапослених са V степеном стручне спреме - 81%.

Табела 9. Незапослена лица са територије ГО Медијана, која траже запослење, по полу, радном искуству и степену стручне спреме на дан 30.06.2012.

ГО Медијана		Незапослена лица		Претходно радно искуство				Особе са инвалидитетом	
				Први пут траже запослење/без радног искуства		Били/е у радном односу/радно ангажовани/е			
		Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
Укупно		**10 963**	5850	3033	1668	7930	4182	122	55
Степен	I	995	485	337	173	658	312	24	13

стручне спреме	II	49	31	12	8	37	23	1	0
	III	2082	907	388	176	1694	731	42	20
	IV	4494	2552	1243	663	3251	1889	38	18
	V	166	32	13	6	153	26	4	0
	VI-1	924	498	185	100	739	398	6	2
	VI-2	163	106	100	68	63	38	0	0
	VII-1	2056	1224	749	473	1307	751	6	2
	VII-2	30	14	4	1	26	13	0	0
	VIII	4	1	2	0	2	1	1	0

Извор: Статистички билтен града Ниша 04-06/2012, управа за привреду одрживи развој и заштиту животне средине Ниш

Већину страних држављана који су на евиденцији НСЗ чине жене, иако укупан број страних држављана на евиденцији није велик – девет жена и четири мушкарца. У категорији 4 мушкараца и две жене, а у групи интерно расељених лица 78 је мушкараца и 70 жена. Број Рома/киња пријављених на евиденцију НСЗ је процентуално веома мали, а Ромкиње чине 37.9% те групе и у највећој мери имају I степен образовања.

Табела 10. Незапослена лица са територије ГО Медијана, по полу према држављанству, националности, стручној спреми на дан 30.06.2012. године

ГО Медијана		**Држављанство**								**Националност**	
		Република Србија		Избеглице		Интерно расељена лица		Страни држављани/ке		Роми/киње	
		Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
укупно		10796	5769	6	2	148	70	13	9	137	52
Степен стручне спреме	I	983	478	0	0	9	4	3	3	89	37
	II	49	31	0	0	0	0	0	0	0	0
	III	2062	901	1	0	16	4	3	2	30	10
	IV	4410	2507	3	1	78	42	3	2	15	5
	V	166	32	0	0	0	0	0	0	1	0
	VI-1	901	488	1	0	20	8	2	2	1	0
	VI-2	158	104	0	0	5	2	0	0	1	0
	VII-1	2035	1213	1	1	19	1	1	0	0	0
	VII-2	28	14	0	0	1	0	1	0	0	0
	VIII	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Извор: Статистички билтен града Ниша 04-06/2012, упава за привреду одрживи развој и заштиту животне средине Ниш

На основу података о запошљавању, жене чине 44.8% новозапослених лица са територије ГО Медијана. Највећи проценат ових жена је запошљен на одређено време 66.8%. Од укупно запослених особа са инвалидитетом у јуну 2012. године, половина су биле жене.
Ако говоримо о мерама активне политике запошљавања, према подацима које смо добили из Националне службе за запошљавање, а који су за 2011. годину, од укупног броја особа које су прошле кроз 15 програма у 2011. години 49% су жене. Жене су највише учествовале у следећим програмима:

Табела 11. Учешће жена у програмима активног запошљавања НСЗ за 2011. годину

Програм	**Укупно лица**	**Жене**	**Жене %**
клуб за тражење посла	164	130	79.3
обука за активно тражење посла АТП1	1849	1174	63.5

информисање - ЦИПС	933	637	68.3
обуке	619	397	64.1

Извор: НСЗ Ниш

Оно што је индикативно јесте да су жене веома мало учествовале у програмима као што су субвенције за самозапошљавање. Само 36.6% особа које су користиле ову мери јесу жене. Такође, међу приправницама у програмима локалних самоуправа 40% су биле жене, док је међу приправницима у другим гранама било 59.4% жена.

На основу ових података можемо закључити да афирмативне мере које НСЗ примењује за жене при запошљавању дају резултате посебно у погелду запошљавања на неодређено време, иако немамо податке на основу којих можемо закључивати о дугорочнијем тренду, као ни податке о послодавцима, делатностима и врстама занимања.

У Нишу од јануара 2011. године постоји Кућа Кластера чији је циљ подршка кластер иницијативама, информисање кластера и њихових чланица, подстицање развоја, умрежавања и промоције кластера у Србији. Основана је на иницијативу седам кластера са подручја југоисточне Србије и уз техничку подршку данског програма за локални економски развој на Балкану **ЛЕДИБ** у јануару 2011. године. Према подацима које смо добиле од куће кластера видимо да је највећи број жена у медицинском и текстилном кластеру, а да их уопште нема у кластеру информационих технологија.

Табела 12. Број жена које су чланице Куће Кластера по типу кластера

КЛАСТЕР	БРОЈ ЖЕНА	УКУПАН БРОЈ ЧЛАНИЦА Кластера
АгроСтарт уп	18	49
Грађевински Старт Уп	10	50
Медицал Старт Уп	14	22
Текстилни Старт Уп	21	38
Услуге Старт Уп	28	69
КК Агро	0	3
КК Дентал	19	28
КК Амбалажа	0	2
КК Грађевина	1	8
КК ИТ	0	4
КК Метал	0	11
КК Текстил	1	3
КК Услуге	3	7
∑	115	294

Извор: Кућа Кластера Ниш

Родно засновано насиље и насиље у породичном контексту

О броју пријављених случајева родно заснованог насиља располажемо према подацима невладиних организација, Полицијске Управе у Нишу, Сигурне Куће и на основу извештаја Центра за социјални рад за 2010. годину. Оно што показују ови извештаји, као и рад у радним групама јесте чињеница да не постоји мултисекторски приступ борби против насиља над женама, као и да је потребно унапредити начин комуникације између релевантних актера који учествују у том процесу.

СОС телефон који функционише у оквиру женске, ромске невладине организације ОСВИТ из Ниша, је једини СОС телефон који тренутно функционише у Нишу. СОС ради сваког дана 24ч дневно. Комуникација се одвија двојезично на ромском и српском језику телефоном али и доласком у канцеларију. Организација ради и јавно заступање одлазећи са жртвом у адекватне институције или подносећи пријаве у њено име, уз њену сагласност. СОС сервис је доступан женама са инвалидитетом (урађена рампа за доступност простору) али и женама са проблемом глувонемости јер је једна консултанткиња обучена за гестовни говор.

У 2011. Години било је укупно 210 корсиница услуга СОС-а, од чега су 61 Ромкиње и 149 припадница већинског становништва. Кориснице су од 14 до 73 године старости. Од њих 210, 8 имају високо образовање, 92 имају завршену средњу школу, 61 завршену основну док 49 немају завршену основну школу. Већина су радно ангажоване (јавни радови, радно ангажовање, повремени и привремени послови, рад на црно, рад у сивој економији) без радног стажа, или живе од социјалне помоћи. 16 су у радном односу, од тога само 5 Ромкиња. 154 кориснице су се до сада више пута јављале СОС-у. 29 деце су директне зртве насиља, а 70-торо деце индиректне.

Највећи број Ромкиња и припадница већинског становништва се директно јавља у канцеларију Освита јер је њихова адреса јавна. Такав начин комуникације, жртве сматрају као најадекватнији и најефикаснији**.** Представнице ове невладине организације кажу да је сарадња са адекватним институцијама солидна, али да би требало унапредити систем комуникације и размене информација. Организација Освит има потписан споразум о сарадњи у решавању проблема насиља са ЦСР „Свети Сава“.

Према подацима Сигурне куће из Ниша, у 2011 години су имали 45 смештених жртви насиља, од чега су 23 жене и 22 деце. Од почетка рада ове институције имали су 111 жртава, од којих је 59 жена и 52 деце.

На основу званичног дописа који смо добили од Полицијске управе Ниш, у току 2011. године Полицијској управи у Нишу пријављено је укупно 199 случајева породичног насиља који садржи елементе кривичног дела Насиље у породици из чл. 194. КЗ Р. Србије, за који су поднете кривичне пријаве надлежном јабвном тужилаштву. Од укупног броха пријављених случајева у 169 случајева жене су биле оштећене кривичним делом, а у 9 случајева жене су биле избршиоци кривичних дела. У осталим случајевима, укупно 21, породично насиље је било између чланова породице мушког пола.

Подаци Центра за Социјални рад постоје за 2010. Годину. У току ове године евидентирано је 107 случајева насиља у породичном контексту. Структура чланова породице изложених насиљу по полу показује да је већина жртава женског пола. Када су у питању деца као жртве изложеност насиљу је уједначена за девојчице и дечаке, а жене су знатно чешће жртве као одрасла лица или остарела лица изложена насиљу, што указује на изражене родне обрасце.

Табела 13. Чланови породице изложени насиљу

Чланови породице	Женски	Мушки	Укупно
Деца	36	37	73
Одрасла лица	54	15	69

Остарела лица	21	3	24
Укупно	111	55	166

Извор: Годишњи извештај Центра за социјални рад, Ниш, 2011. година

Нису доступни подаци о врсти односа жртве и починиоца али на основу података датих у доњој табели можемо закључити да се у већини евидентираних случајева ради о насиљу над брачном партнерком/партнером и децом.

Табела 14. Жртве насиља

Жртве насиља	Број
Само деца	25
Само брачни партнер	28
Деца и брачни партнер	23
Деца и неки други члан породице	6
Други члан породице	18
Остало	7
Укупан број породица	107

Извор: Годишњи извештај Центра за социјални рад, Ниш, 2011. година

Нису расположиви подаци о мерама које су изречене, нити о покретању судског поступка, односно одговору институција нити разрешењу случаја. Нису доступни ни подаци о привременом измештању жртава или измештању насилника из породице, као ни облицима сарадње институција на локалном нивоу.
Највећи број случајева пријавили су чланови породице – 66 од 107, затим друге особе ван породице 29 случајева, пријава полиције у два случаја и осталих институција у 10 случајева укључујући суд, вртиће, школе, домове здравља и органе по службеној дужности.
Оно што се показало као проблем јесте да је у свом извештају Центар за социјални рад изнео да нема сарадњу са НВО сектором и њиховим облицима подршке. Тај недостатак у комуникацији између различитих актера је кључан проблем подршке жртвама насиља и једна је од тема која је укључена у план активности овог ЛАП-а .

На крају требало би истаћи да у Нишу, поред невладине организације Освит, постоји и невладина организација Центар за девојке, која се бави превенцијом насиља над женама. Од 2002. год. њихова главна активност јесу радионице, које раде у средњим школама, и то на следеће теме: "Превенција трговине људима", "Самоодбрана", "Превенција сексуалног насиља", "Породично насиље", "Асертивност", "Женско здравље и сексуалност", "Економско оснаживање девојака "Превенција анорексије и булимије". До 2012. год. организовале су преко 1150 радионица у Нишким средњим школама на којима је учествовало преко 16 000 девојчица.

Здравље жена

Питање бриге о менталном и физичком здрављу жена и мушкараца, као и услуга које им се нуде је веома важан део постизања равноправних могућности на нивоу локалне самоуправе. На територији ГО Медијана, налази се већина здравствених институција града Ниша, али и велики број спортских и рекреативних удружења, као и рекреативних и фитнес центара који нуде широк дијапазон услуга и за жене и за мушкарце. Међутим, нарочито кад су спортска

удружења у питању, немамо обједињене извештаје о томе колико се дечака и девојчица бави спортом и којим спортовима се баве.

Обједињену статистику о здрављу у Нишу обрађује Институт за јавно здравље. Према подацима ове институције подаци о здрављу се скупљају за територију града Ниша и не раздвајају се по градским општинама. Такође, подаци се не раздвајају по полу, осим за малигна обољења и податке који су везани за гинеколошке прегледе тако да не можемо доносити веће закључке када је приступ услугама здравствене заштите у питању. Према њиховим подацима видимо да је у 2011. години на територији града Ниша обављено 28978 прегледа у саветовалишту за труднице, али и да је обављено 23809 систематских прегледа за жене. У Дому здравља у Нишу постоји служба која се бави превентивом, али према речима њихових представница веома је мали одзив жена. Чак и када су прегледи заказани, и када су жене позиване телефоном да дођу, тај одзив не прелази 5%. Ово је озбиљан проблем који лежи како у патријархалним обрасцима понашања који се осликавају у смањеној бризи жена за сопствено а повећаној бризи за здравље чланова уже и шире породице, тако и у обрасцима да се брига о здрављу жена своди на искључиво бригу о репродуктивном здрављу.

Табела 15. Остварени обим превентивних посета у диспанзерима за здравствену заштиту жена по општинама Нишавског округа у 2011. години

Општина	Посете					
	Саветовалиште за труднице		Саветовалиште за планирање породице		Ради систематских прегледа	Ради контролних прегледа
	Укупно	Прве	Укупно	Прве		
Алексинац	2481	377	555	242	488	354
Гаџин Хан	402	51	196	45	393	324
Дољевац	1016	158	84	52	534	2019
Мерошина	818	93	344	143	0	0
Ниш	**28978**	**2398**	**12787**	**5019**	**23809**	**20**
Ражањ	450	62	208	59	346	0
Сврљиг	1117	76	429	73	641	132
Округ	35262	3215	14603	5633	26211	2849
Сокобања	777	143	403	289	436	0
Филијала	36039	3358	15006	5922	26647	2849

Извор: Институт за јавно здравље Ниш

Према подацима из табеле 16. Видимо да највећи број жена обољева од запаљења женских карличних органа, поремећаја менструације и менопаузе, а да у највећој мери долазе по савете за контрацепцију.

Табела 16. Утврђена оболења и стања у службама за здравствену заштиту жена у општинама нишавског округа

Утврђена оболења и стања у службама за здравствену заштиту жена по општинама Нишавског округа у 2011.		
Обољења и стања према МКБ-10	Ниш	
	Број	%
Укупно	75314	100
(А55-А56) Полне инфекције изазване хламидијама	152	0.2
(А57-А64) Друге инфекције претежно пренете полним путем (урогенитална трихомонијаза и др.)	469	0.62
(Б35-Б49) Муцосес (урогенитална кандидијаза и др.)	19	0.03

(Ц50) Злоћудни тумор дојке	8	0.011
(Ц53) Злоћудни тумор грлића материце	11	0.015
(Ц54-Ц55) Злоћудни тумор тела материце	11	0.015
(Ц51-Ц58) Други злоћудни тумори женских полних органа	3	0
(Д06) Карцином "ин ситу" грлића материце	0	0
(Д24) Добр. тумор дојке	81	0.11
(Д25) Тум. глат. мишића матер.	143	0.19
(Д27) Доброћудни тумор јајника	110	0.15
(Н30) Запаљење мокраћне бешике	1220	1.62
(Н60-Н64) Болести дојке	2685	3.57
(Н70) Запаљења јајника и јајовода	2578	3.42
(Н72) Запаљ. грлића материце	2068	2.75
(Н71, Н73-Н77) Др. запаљ. женских карлич. органа	10732	14.25
(Н80) Матер. слузн. у раз. ткивима	142	0.19
(Н81) Спад полних органа жена	634	0.84
(Н83) Незап. бол. јајника, јајовода и окомат. тк.	977	1.3
(Н91-Н92) Порем. менстр.	7444	9.88
(Н95) Болести менопаузе	3906	5.19
(Н97) Неплодност жене	2932	3.89
(Н82, Н84-Н90, Н93-94, Н96, Н98-Н99) Друга обољења мокраћно-полног пута	1103	1.46
(О10-О16) Оток, беланчевине у мокраћи и повишен притисак у трудноћи, порођају и порођајн. периоду	0	0
(О44-О46) Ниско усађена постељица, превремено одвајање постељице и препороођајно крварење	0	0
(О20-О29, О60-О63, О67-О71, О73-О75, О81-О84) Друге компликације трудноће и порођаја	11	0.01
(О58-О99) Компл. у бабињама и другим стањима	0	0
(330) Контрацепција	9917	13.17
(334-336) Препороћ. прегледи и др. контр. трудноће	2308	3.06
(339) Нега и преглед после порођаја	2703	3.59
Остало	22947	30.47

Извор: Институт за јавно здравље Ниш

Када су у питању запослени/е у здравственим установама у Нишу, на основу извештаја који смо добили од Института за јавно здравље, може се видети да је здравство високо феминизиран профил. Наиме, на свим клиникама, као и Дому здравља има скоро дуполо више жена у категорији специјалиста, него што има мушкараца, а исти је случај и са сестрама, односно техничарима.

5. Доношење одлука – учешће жена и мушкараца у одлучивању

На основу измена Закона о локалним изборима, као и одредбама закона о равноправности полова, препоручено учешће мање заступљеног пола у одлучивању је 30%, у законодавној, извршној и другим органима власти, као и делегацијама и радним телима.

Ипак, имајући у виду податке за локални ниво власти у републици Србији жене су и даље подзаступљене у органима извршне власти (за које квота није посебно прописана законом). Жене су заступљене са преко 30% на месту директорки јавних предузећа, али је родна сегрегација видљива у оквиру надлежности предузећа, где су доминантни ресори којима руководе жене образовање и култура, док су код комуналних делатности, инфраструктуре и саобраћаја на местима одлучивања великом већином мушкарци. Према новим именовањима

од септембра 2012. године од 21 јавног предузећа у Нишу (скоро сва су на територији ГО Медијана) на челу 5 је жена и то углавном институција културе и из домена социјалне и здравствене заштите.

Директна примена Закона о равноправности полова не гарантује равномерну заступљеност у одлучивању на локалном нивоу, па је стога Националним акционим планом дефинисано усвајање квота у актима локалне самоуправе, за мање заступљени пол на местима одлучивања односно, измене Статута и других докумената.
На нивоу општине Медијана нису установљене квоте за мање заступљени пол у извршној власти, јавним предузећима, страним делегацијама и радним телима. Након избора маја 2012. године % жена у Скуштини ГО Медијана је 36% што је мање него у прошлом сазиву (58%).

Табела 17. Органи извршне власти ГО Медијана

Органи извршне власти	Мушкарци	Жене
Председник/ца општине	1	0
Чланови/це градског већа	3	1

Табела 18. Скупштина ГО Медијана

Скупштина градске општине Медијана	Мушкарци	Жене
Председник/ца Скупштине	1	0
Секретар/ка Скупштине	0	1
Одборници/е	19	7

Иако је ГО Медијана у октобру месецу изгласала комисије које ће бити стална радна тела ове општине, Комисија за родну равноправност још увек није оформљена. Подаци о члановима/цама сталних радних тела још увек нису објављени, тако да у наредној табели видимо податке из претходног сазива у коме су жене доминирале у телима која се баве социјалним питањима и односима са грађинама/кама, док су се мушкарци у већем броју нашли у комисијима и одборима који се баве комуналним питањима, урбаном естетиком и административно – мандаторним питањима.

Табела 19. Стална радна тела ГО Медијана у претходном сазиву

Стална тела скупштине Градске општине Медијана у претходном сазиву	Мушкарци	Жене
Одбор за административна и мандатско имунитетска питања	4	3
Комисија за комунална питања и урбану естетику	4	2
Комисија за рад са саветима грађана и грађанске иницијативе	3	4
Комисија за социјална питања	1	4

Имајући у виду спровођење НАП у делу повећања учешћа жена у одлучивању, као и примене Закона о равноправности полова потребно је Статутом локалне самоуправе предвидети квоте за мање заступљени пол на местима одлучивања, посебно у органима извршне власти и јавним предузећима. Поред квота је важно радити на промоцији локалних лидерки, као и

обезбедити учешће жена (посебно из маргинализованих група) у креирању јавних политика, путем јавних расправа и других адекватних метода прилагођеним различитим циљним групама.

У циљу прикупљања података о запосленима у локалној самоуправи, као и капацитетима и постојећим активностима на унапређењу родне равноправности, прикупљени су подаци из Одељења за правне, скупштинске и комуналне послове.

Табела 20. Запослени у ГО Медијана

Положај / функција/радно место	Мушкарци	Жене
Руководилац Одељења за правне послове	1	
Имовинско правни послови	1	
Шеф службе развоја	1	
Сеф комуналне служне		1
Систем администатор	1	
Послови привреде и локалног развоја		3
Начелник Управе	1	
Кимунални инспектори	9	
Руководилац Одељења за финансије и развој		1
Послови благајне		1
Комунални послови		1
Комунални послови		1
Административни послови		1
Портир	1	1
Возачи	4	
Укупно	19	10

Већину запослених чине мушкарци 19, наспрам 10 жена, а мушкарци чине и већину руководиоца у одељењу.
Подаци о корисницима услуга, нити други подаци у оквиру службене евиденције се не разврставају по полу, а активности и програми се не процењују са становишта родне равноправности. Обуке и едукације запослених у одељењу, са циљем увођења родне перспективе у рад запослених нису спровођени нити су упознати са Европском повељом и националним документима и законима који се односе на родну равноправност.
Као област у којој је неравноправност најизраженија, запослени су проценили постављање на руководеће позиције и места одлучивања. Активности које би допринеле унапређењу оквира за родну равноправност по оцени запослених су обуке, учешће у изради и спровођењу ЛАП и израда база података разврстаних по полу односно, успостављање система родно осетљиве статистике**.**

Под институционалним оквиром за родну равноправност подразумевамо систематска решења за увођење родне перспективе у локалне политике и програме. Осим тела за родну равноправност, институционални оквир чине:

- одредбе локалних аката које гарантују равноправност жена и мушкараца;
- тело за родну равноправност и његове активности и надлежности;
- родно осетљиве локалне политике и програми развоја;

- програми и услуге које се реализују и финансирају из буџета, а које су намењене унапређењу равноправности или побољшању положаја жена;

Имајући у виду обавезе локалних самоуправа дефинисане националним институционалним оквиром, али и обавезе потписница Повеље за равноправност жена и мушкараца на локалном нивоу, посебно су значајни капацитети и предуслови за спровођење родне анализе локалних политика и програма, као и буџета, у циљу сагледавања равноправног приступа и користи која је обезбеђена за жене и мушкарце, те идентификовања потребних интервенција и измена постојећих политика.

У Градској Општини Медијана ни у овом сазиву није установљено тело за равноправност полова. Постојање и функционисање овог тела представља кључни поредуслов за увођење родне перспективе у локалне политике, као и праћење стања у области равноправности полова и положаја жена у ГО Медијана. Подаци о капацтитетима и активностима локалних тела за родну равноправност у Србији, показују да су кључне препреке за рад ових тела недовољна утемељеност у актима локалне самоуправе, нејасне и недефинисане надлежности тела, ниски капацитети за спровођење родне анализе, као и недовољна сарадња тела и других органа у локалној самоуправи како би родна равноправност постала интерсекторско питање.

Потребно је Одлуком о оснивању тела дефинисати његов мандат, као и надлежности локалног тела за родну равноправнсот и састав тела. Веома је значајно укључити представнице женских организација у раду тела, како би се на адекватнији начин сагледавале потребе жена у локалној заједници.

Изменама Статута је могуће чвршће утемељити тело за родну равноправност у оквиру локалне самоуправе и обезбедити да активности тела постану део редовне процедуре доношења одлука у Скупшрини општине.

Увођење система родно осетљиве статистике је такође значај предуслов родне анализе политика и програма локалне самоуправе и веома је значајно јасно дефинисати обим, врсту података који се прикупљају као и органе надлежне за прикупљање, обраду, анализу и дисеминацију података.

ГО Медијана је у своја 2 стратешка документа ипак препознала значај родне равноправности и различите положаје жена и мушкараца на локалном нивоу. У „Стратегији развоја МСП и предузетништва ГО Медијана за период 2009 – 2013“ и „Локалном акционом плану запошљавања за 2011“ налазимо следеће податке:

- у анализи стања ЛАП-а наводе се подаци о незапослености по полу, као у анализи радно активног становништва
- у оквиру ЛАП-а једна од области у оквиру циљева и приоритета запошљавања јесу једнаке могућности запошљавања и уклањање свих облика дискриминације. Сами циљ говори о томе да једнаке могућности запошљавања морају бити доступне како мушкарцима тако и женама, као и другим социјално угроженим групама и особама са инвалидитетом и припадницима/ама других етничких заједница.
- као један од приоритета је дефинисана је и равноправност полова где се каже да је: “Неопходно да се евентуална полна дискириминација приликом запошљавања предупреди и спречи. При том треба имати у виду и старосно доба незапослених, односно омогућити да и особе преко 50 година равноправно у односу на млађе могу да добију посао.“

Кључне мере које су важне за постизање родне равноправности у овим документима јесу:

1. Промоција флексибилних облика рада које омогућавају усклађивање рада и породичног живота и стварање предуслова за веће укључивање жена (family friendly). Као очекивани резултати наводе се: а) Боља информисаност свих актера на тржишту

рада о флексибилним облицима рада и б) Повећана доступност сервиса за помоћ женама (брига о деци, о старијима, услужни сервиси за помоћ женама).

2. Подстицај женског предузетништва. Очекивани резулатат ове мере је повећан број обука за предузетништво намењен женама а као индикатор мере се наводи број полазница обука, али не и колико њих је након обуке започело сопствени посао
3. Активности на отклањању и спречавању неједнаког положаја жена и мушкараца и остваривања једнаких могућности полова на локалном тржишту рада; Као очекивани резултат ове мере наведено је да су креиране и спроведене активности на локалном тржишту рада, а као индикатори број активности и број укључених особа током реализације активности.

Други важан документ јесте "Стратегија локалног одрживог развоја 2012 – 2022". Још у СВОТ анализи у оквиру секције *Друштвени развој,* као слабост је препозната недовољна брига о положају жена у друштву. У оквиру стратешког приоритета *Подстаћи и подржати економскли развој,* као један од циљева је наведен *Развој предузетништва и МСП,* а као Мера/Активности - *Подстицање женског предузетништва.* Ова активност је планирана да се реализује у периоду 2012 – 2016, за њу је предвиђено 2.000.000, 00 РСД из ИПА фондова, страних донација и буџета. Као индикатор је наведен повећан број жена предузетница за 20%. У оквиру стратешког приоритета *Унапредити друштвени развој и безбедност,* као један од циљева је наведен и *Развој концепта јавног здравља,* а као Мера/активност *Организовани мамографски прегледи за жене.* Ова активност је планирана да се реализује у период 2012 – 2022, за њу је одвојено 2.000.000,00 РСД, није наведен извор финансирања, а као индикатор је наведен број прегледаних жена.

Буџет и програми ГО Медијана

У оквиру подстицања локалног економског развоја спроведене су обуке за жене предузетнице, као и обука за младе предузетнике. Подаци о обукама приказани у доњој табели указују да је на ове обуке утрошено мање средстава него што је планирано буџетом у 2010 и 2011 години. У 2012 години је укинут програм намењен женском предузетнишвту и за њега нису издвојена средства из буџета намењена локалном економском развоју. Износ намењен обукама за женско предузетништво је у 2011 години у целости потрошен, док је 2010 потрошено само 203.364,00 од планираних 1.500.000,00 динара.

Табела 21. Обуке финансиране и реализоване од стране ГО Медијана

Врста обуке	Носилац	Број полазника обуке (М/Ж)	Износ/цена обуке по кориснику
Обука за женско предузетништво 2010	Општина	15 жена	Планиран износ за реализацију обуке је 1.500.000,00рсд
Обука за женско предузетништво 2011	Општина	15 жена	Планирани износ за реализацију обуке је 475.000,00 РСД
Обука за омладинско предузетништво 2010	Општина	8 женских и 7 мушких	Планирани износ за реализацију обуке је 1.500.00,00 РСД

У 2012 у оквиру овог програма је планирано 8.175.000,00. Иако нема програма посебно креираних за жене, оне би свакако могле бити кориснице неких од планираних програма:

- Млади предузетници планирано је 350.000,00
- Јачање активизма младих планирано је 1.000.000,00
- Пограничка сарадња и предузетници планирано је 4.000.000,00
- Социјално предузетништво планирано је 475.000,00
- У оквиру развоја локалне заједнице планирано је 8.950.000,00 од чега је 650.000,00 намењено финансирању активних мера запошљавања.

Нема података о критеријумима за добијање подршке, нити има података о броју корисника/ца по полу.
Обуке за женско предузетништво (које су уједно и једина мера подстицања женског предузетништва), реализују се и у складу са циљевима Стратегије развоја ГО Медија где је као мера у циљу економског развоја дефинисана и подршка предузетницама, а индикатор је 20% више самозапослених жена.
Градска Општина Медијана сваке године додељује стипендије за студенте/киње из фондације Света Петка. У наредној табели су приказане стипендије по годинама, полу и факултету. Износ стипендије је 7000,00 РСД месечно за све студенте/киње.
Током 2010. стипендије је добило три мушкарца и три жене, док је 2011 већи број стипендија опредељен мушкарцима, него женама: шест за студенте и три за студенткиње; Стипендиране студентикиње похађају правни и факултет уметности, док стипендирани студенти похађају традиционално мушке факултете, као што су ПМФ или Електротехника, али и филозофски, чија су већина студената жене. Нису јасни кретеријуми доделе стеипендија нити су дефинисане подстицајне мере за жене у Правилнику о коришћењу средстава овог фонда.

Табела 21. Додељене стипендије у 2010. и 2011. Години по полу и факултету

Година	2010		2011	
Факултет	Пол		Пол	
	Мушки	Женски	Мушки	Женски
Економски факултет	1		1	
Медицински факултет	1			
Правни факултет		2		1
Факултет Уметности		1		1
Филозофски факултет	1		1	
ГАФ			1	1
Електронски			1	
ПМФ			1	
Машински			1	

Такође, Општина Медијана из овог фонда додељује средства талентованим суграђанима/кама у виду новчане награде. У 2010. години новчана награда је додељена за 6. деце. У износу од 30.000 РСД по детету. Средства су добиле 3 девојчице и 1 дечак из области спорта, 1 девојчица из области науке, и 1 дечак за област културе. Ни при додели ових средстава нису наведени критеријуми за доделу новчане награде.
У општини Медијана се финансирају спортски клубови по основу њихових појединачних захтева. У 2011. години, мушки спортски клубови су у просеку добијали 10 000 рсд више него женски, чак и ако су мање успешни у односу на женске у истој спортској категорији (нпр. Рукомет). Финансирано је доста мешовитих клубова за које није било могуће утврдити износе

за мушкарце и жене, али је кључно навести да не постоје афирмативне мере за подстицај девојчица за бављење спортом.

Када су у питању социјалне услуге и материјална помоћ, планирана накнада за социјалну заштиту из буџета током 2012 године је 1.800.000,00. Од тога је 600.000,00 намењено једнократној материјалној помоћи, а 1.200.000,00 накнадама за образовање, културу и спорт, који такође спадају у социјалу заштиту и услуге. Иако нису наведени критеријуми за коришћење једнократне материјалне помоћи, из података о корисницима је евидентно да је већи број прималаца помоћи женског пола односно, да су жене у већој мери материјално угрожене, иако се та разлика смањила 2011. у односу на 2010. годину, када је једнократну помоћ добило 193 жене и 72 мушкарца, док је 2011. године 103 мушкарца и 196 жена користило овај облик помоћи.
Из доње табеле је видљиво да су жене већином захтеве подносиле за потребе породице, а не за личне потребе. Немамо податке о томе да ли се ради о самохраним мајкама.
У доњој табели је дат преглед захтева које су поднели жене и мушкарци, као и просечни, највиши и најнижи износи по полу корисника. Иако је највиши износ који је добио мушкарац подносилац захтева мањи од највишег износа за жене, просечно су мушкарци и 2011. и 2012. године добијали већи просечан износ по кориснику.

Табела 22. Додељена материјална помоћ у 2010, 2011 и 2012. години

Година	2010	2011	2012 (закључно са 09.2012.)
Број жена које су поднеле захтеве	193	169	109
Жене које су захтеве поднеле за потребе породице	133	115	77
Жене које су захтеве поднеле за личне потребе	60	54	32
Најнижи износ средстава који је добила жена	2000 РСД	2000	3000
Највиши износ средстава који је добила жена	20000 РСД	20000	40000
Просечан износ средстава које је добила жена	7357,89РСД	6508.88	7349.6
Број мушкараца који су поднели захтев	72	86	54
Мушкарци који су поднели захтев за потребе породице	56	65	38
Мушкарци који су поднели захтев за личне потребе	16	21	16
Најнижи износ који је добио мушкарац	3000 РСД	2000	3000
Највиши износ који је	20000 РСД	30000	30000

добио мушкарац			
Просечан износ средстава које је добио мушкарац	7139.24 РСД	7197.67	7814.8

Комисија за социјална питања додељује помоћ и преко радног ангажовања. У наредној табели су приказани подаци о радном ангажовању за 2010., 2011. и 2012. годину. Из табеле се види да је више жена него мушкараца било радно ангажовано, као и да је просечан износ за мушкарце у 2011. години био већи. Нису доступни подаци о врсти послова у оквиру радног ангажовања, критеријумима, нити због чега 2010 и 2012 мушкарци нису ангажовани на овај начин.

Табела 23. Радно ангажовање за 2010, 2011 и 2012. годину

	2010	**2011**	**2012**
Број жена ангажованих	3	7 жена је ангажовано укупно 15 пута	5 жена је ангажовано укупно 6 пута
Просечан износ који је додељен	26670	11060	8670
Број мушкараца који су ангажовани	0	2 мушкарца су ангажована укупно 5 пута	
Просечан износ који је додељен	0	15440	

Оно што је битно рећи на крају јесте чињеница да је ГО Медијана кренула ка програмском буџетирању. Међутим, транспарентност доделе буџетских средстава као и потрошња из буџета још увек није на задовољавајућем нивоу. Чланице и чланови радних група сматрају да ће једино оснивањем родном механизма на нивоу општине бити могуће урадити родну анализу буџетске потрошње и утицати на равноправне могућности у приступу буџетским средствима.

Удружења грађана/ки

У циљу прикупљања података о програмима и пројектима који се реализују, али и у циљу мапирања актера релевантних за израду и реализацију локалног акционог плана, упућен је упитник удружењима грађана/ки и женским организацијама активним у општини Медијана. Упитник је истовремено служио и као инструмент за консултације у оквиру израде ЛАП, са представницима удружења грађана.

Упитник је испунило 10 организација цивилног друштва, од чега је четири женске организације. Три организације су у свом деловању фокусиране на права и положај жена из маргинализованих група, као што су Ромкиње и самохране мајке.

Осим женских организација, укључујући ромске оргнизације само ЛДА из Ниша има родно осетљиве пројекте и оне усмерене ка унапређењу положаја жена (обуке у области социјалног предузетништва за жене, кампање против насиља над женама). Имајући то у виду могуће је радити на јачању капацитета локалних НВО за увођење родне перспективе у њихове пројекте и активности.

Као кључне области у којима је потребно радити на унапређењу равноправности, представници/е НВО-а су дефинисали:

1. Одлучивање: учешће већег броја жена у доношењу одлука, али и унапређење учешћа представника/ца удуржења грађана у изради, али и евалуацији локалних политика и стратешких докумената. У циљу обезбеђивања политичке воље и разумевања значаја родне равноправности потребно је спровести едукацију запослених у локалној самоуправи и представника политичких партија.
Учешће грађана и удружења у одлучивању би се могло побољшати и транспарентним извештајима о реализованим активностима и програмима локалне самоуправе.

2. Сузбијање родних стереотипа и предрасуда путем кампања у које је посебно значајно укључити младе путем ученичких парламнета и других организација.

3. Социјалне услуге и материјална помоћ женама које су више изложене сиромаштву.

4. Буџетске анализе и иницијативе: Формирање фонда намењеног женским пројектима и анализима али и веће укључивање женских и организација цивилног друштва у планирање и доношење буџета у циљу обезбеђивања подстицајних мера за жене. Иницирању фонда и давању препорука за подстицајне мере у буџету требало би да претходи рона анализа буџета како би се аргументовале иницијативе, али и сагледало коришћење буџетских средстава и ефекти на жене и мушкарце.
Оно што је битно напоменути јесте да женске НВО, али и цивилни сектор уопште поседују огромно знање и искуство које су развијали годинама. Када сагледамо различите сфере у којима се родна неравноправност манифестује, видећемо да су НВО допринеле свакој од њих са низом активности које су реализоване у претходном периоду. Сматрамо да је веома важно да ГО Медијана оствари стратешко партнерство са нарочито женским организацијама, како би ресурси које оне имају укључили у имплементацију овог акционог плана.

СВОТ АНАЛИЗА

Одлучивање

СНАГЕ	**СЛАБОСТИ**
- Број жена у Скупштини Општине 35% - постоји политичка воља - Потписана је Повеља - Директна подршка председника општине - Градска општина обухвата централно језгро града – близина институција, просторно и формално - На територији ГО Медијана налазе се НВО које се баве родним питањима	- Недостатак знања о родној равноправности, - Недостатак родне статистике (генерално, такође, и политичке), - Недостатак женске солидарности, - Не постоји комисија за РР, - Нема “критичне масе” жена у скупштини, - Женске НВО и њихов рад није видљив за ширу јавност (као на пр.стална промоција идеје жене у политици), - Жене у политичким партијама не раде довољно на самопромоцији, баве се “другоразредним” пословима у странци, - Двострука улога жена из пол. партија (посао, страначки састанци, брига о деци, кући...), однос приватно/јавно, културни модел мушко/женских улога, који је на страни политичара, мушкара - Не постоје грађанске инцијативе уопште, па ни у области РР - Поједине политичке партије занемарују улоге форума жена - Недостатак женске солидарности
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
- Жене у скупштинском сазиву могу бити едуковане кроз активности овог ЛАП-а - Образовни ресурс (правни факултет има изборни предмет - *правне студије рода* - Сарадња општине медијана са различитим женским организацијама - Унапређен систем образовања родним аспектом - Родно “освешћени”медији - Јавна расправа о изради ЛАП-а - учесници - јавни и цивилни сектор и политичке партије	- Показана политичка воља није утемељена, легалитет и легитимитет? - Нема жена из вишеструко дискриминисаних група у политичким партијама или их нема довољно - Родна несензибилисаност политичара/ки - Ћутање медија о женама у политици - Културолошки није прихваћен позив жена политичарки, - Женски покрет је у широј јавности још увек пежоративно третиран, - Суштинско занемаривање улога жена у политичким

- Општина има линију 481 - суштинско деловање форума жена у оквиру политичкх партија - видљива женска солидарност - политичка партиципација жена из вишеструко дискриминисаних група	партијама (само формално на листи, нема их на позицијама моћи у партијској хијерархији)

Образовање

СНАГЕ	**СЛАБОСТИ**
- Образовање омогућава самосталност - Сигурност - Егзистенција - запослење - Инклузију у друштво - Прихваћеност - Обухват женске деце је добар - Квалитет образовања женске деце која су обухваћена је исти - Постоји систем заштите деце	- Наставници са дискриминаторним праксама - нема довољно контроле - Системска решења - процедуре се не корисе довољно - Мобинг - давање "комплимената", нема осетљивости за вулгарне комплименте - Недовољна информисаност све деце - Вредносни систем у друштву - Стереотипни обрасци у образовању - образовање учвршћује родне стереотипе - Знатан број девојчица из маргинализованих група није обухваћен образовањем нарочито средњим
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
- Велико поље утицаја кроз редовну и другу врсту активности утиче на формирање ставова - личних и шире заједнице - Доступност образовања - Могућности за освешћивање о различитостима и дискриминацији - Образовање доноси друштвену промоцију и еманципацију	- Нема довољно контроле наставне праксе - Нема независности образовања од политике - Исцрпљеност жена у образовном систему због бриге о деци и старима и недостатак друштвене подршке - Мушка прича за кафанским столом - тако се код нас завршавају ствари - Жене одговорно схватају позицију моћи за разлику од мушкараца којима је битна моћ, и зато често не желе да привате више позиције у образовном систему

Економско оснаживање жена

Снаге	**Слабости**
- ГО Медијана има одељење развоја (које има развијене ресурсе и логистику) - На територији ГО Медијана имамо НЗС, привредну комору, савез кластера, ЛЕДИБ, пословне организације, Кућу кластера и НВО - Туристичка организација Ниша - Занатска комора - Буџетску линију за предузетништво - Медији - Млади школовани људи - Инспекција рада	- Инертност - Мушкарци у руководству - Информисање о фондовима, локалним и националним - Информације од стране општине не стижу до жена - Медији - Политичке промене – нестабилност - Постизборни процес дуго траје - Менталитет – због којег нема континуитета у развоју - Предрасуде – мушкарац је за озбиљнији бизнис - Вредносни систем – рад у кући је и даље углавном неплаћени посао жена - Инфраструктура – нема довољно обданишта - Не постоји изложбени и/или пословни простор – Не постоји воља од стране општине да се неки простор да на коришћење
Могућности	**Претње**
- Конкурисање код европских фондова - Прослава Миланског едикта 2013 - Буџетска линија за предузетништво - Женски ресурси - Развијена мрежа женских организација (пословних, невладиних, социјалних...) - Национална стратегија - донатори - Зависно од доступних средстава, али људи који су отпуштени нису само технолошки вишак, они носе знања и искуство које су годинама стекли, представљају људски потенцијал - Женски услужни центар при удружењу пословних жена Ниш	- 2013 нема ЕУ фондова - Економска криза - Корупција - Отпуштања – несигурност (Србија турист, Електронска, Јастребац..) - Имамо законе који се не примењују - Одлив младих мозгова - Систем школовања - Подзаконска акта - Неефикасно школство - Континуирана транзиција - Инспекција рада

Насиље над женама

Снаге	**Слабости**
- Постоји политичка воља - Урбана општина, покривена јавним институцијама - Едукативни аспект – општина кроз упозорења - СОС, сигурна кућа - Имамо међународни оквир, национални оквир, овом стратегијом ћемо имати и локални - Превентива	- Финансије - Нисмо умрежени, не постоји међусекторски тим - Урбанизација – велики број људи на малом простору, већи и % насиља - Сиромаштво као узрочник - Болести зависности као узрок - Неинформисаност жена - Несарадња институција
Могућности	**Претње**
- Континуирана обука заинтересованих актера - Ако се формира – комисија за РР на нивоу општине - Издвајање буџетске линије за РР - Комисија за РР да има додељена средства из буџета - Комисија реализује информативну кампању у сарадњи са свим актерима - Информативне кампање – промена свести	- Вредносни систем да је насиље приватна ствар, туђа ствар, оно што се дешава иза врата - Системски проблем – одустајање жртве од гоњења или сведочења - Трајање процеса унедоглед - Промена политичке воље

Здравље

Снаге	**Слабости**
- Дом здравља и друге државне установе - Рекреативни центар поред Ниш Експреса - Приватне ординације - Запосленост (проверити у односу на остале нишке општине) - Просечна примања у општини медијана су већа у односу на остале општине у Нишу - Дневни центар за психијатријске болести (Ћеле кула) - Повељу потписала само ГО Медијана - Људски ресурси у институцијама и ординацијама - Спортски клубови, велнес центри, чаир, паркови	- Финансије - Ниска свест жена о сопственом здрављу - Превенција – ниска свест о значају превенције - Жене су најјача снага друштва, али и конзервативније - Жене оптерећене бригом о другима не воде рачуна о сопственом здрављу - Канцеларија за младе нема ресурсе - Нема јасне стратегије у финансирању спортских клубова - Непрепознавање проблема вишеструко дискриминисаних група - Систем здравства и здравствене заштите

- Позоришта, биоскоп, библиотека - Медијана фест	
Могућности	**Претње**
- Јавне промоције здравља - Паркови које треба искористити - Канцеларија за младе – значај у превенцији здравља младих - Фестивал здравља - Општина има фонд за спортске клубове, преусмерити део подстицајних средстава на женске кроз јасну стратегију и конкурсе	- Ниска свест - Насиље над женама - Позитивне законске мере (хив, хепатитис...)- не сме нигде да се напише, могу се пренети другима и нема рада на превентиви и борбе против стигматизације - Традиционално ћутање о проблемима

Приоритетне области и циљеви

Реализацијом овог акционог плана, ГО Медијана и релевантне заинтересоване стране које су учествовале у његовој изради, желе допринети остварењу следећег, општег, дугорочног циља:

Постизање равноправности између мушкараца и жена на територији ГО Медијана

На основу извештаја о анализи стања родне равноправности на територији ГО Медијана, радна група је дефинисала 5 приоритетних области којима би се требало бавити у период 2013 – 2015 година како би ГО Медијана допринела побољшању положаја жена и постизању родне равноправности територији коју покрива. Тих 5 приоритетних области и одговарајући циљеви за период 2013 - 2015. су:

Podizanje institucionalnih kapaciteta GO Medijana za bavljenje temom rodne ravnopravnosti i povećanje učešća žena u procesima odlučivanja	• Kratkoročni cilj 1.1. – Kreiran politički ambijent za postizanje rodne ravnopravnosti • Kratkoročni cilj 1.2. Kontinuirana edukacija odbornica Skupštine GO Medijana o pitanjima rodne ravnopravnosti • Kratkoročni cilj 1.3. Medijska kampanja za promociju jedinstvenosti žena u politici po pitanju rodne ravnopravnosti
Ostvarivanje rodne ravnopravnosti u obrazovanju	• Kratkoročni cilj 2.1. Promocija rodne ravnopravnosti kroz senzibilizaciju nastavnog kadra u Osnovnim i Srednim školama i uticaj na rodno senzitivno kreiranje udžbenika • Kratkoročni cilj 2.2. Unapređivanje ravnopravnosti u roditeljstvu kroz edukacije i sisteme podrške roditeljima
Smanjenje nasilja nad ženama na teritoriji GO Medijana	• Kratkoročni cilj 3.1. Efikasna saradnja svih aktera u smanjenju nasilja nad ženama • Kratkoročni cilj 3.2. Žene su osnažene da prepoznaju i izađu iz nasilja kroz psihosocijalnu podršku i edukacije • Kratkoročni cilj 3.3. Povećana informisanost o nasilju kroz medijsku kampanju
Ekonomsko osnaživanje žena	• Kratkoročni cilj 4.1. Podrška razvoju i umrežavanju postojećih udruženja žena • Kratkoročni cilj 4.2. Povećana stopa zaposlenosti žena na području opštine Medijana i smanjena rodno zasnovana diskriminacija u sferi rada
Poboljšanje kvaliteta života žena kroz podizanje svesti o značaju ženskog zdravlja	• Kratkoročni cilj 5.1. Osnivanje savetovališta za zdravlje žena • Kratkoročni cilje 5.2. Kreiranje baze podataka o zdravlju žena

ОКВИРНИ ПЛАН ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПЕРИОД 2013 – 2015 ГОДИНА

У складу са захтевима Повеље, представнице/и радних група су на првим састанцима креирали оквирни план рада за период 2013 – 2015, а онда циљеве из I године развијали у детаљан имплементациони план.

Приоритетна област 1 - Подизање институционалних капацитета ГО Медијана за бављење темом родне равноправности и повећање учешћа жена у процесима одлучивања

Краткорочни циљ 1.1. – Креиран политички амбијент за постизање родне равноправности – Овај циљ обухвата активности које ће се у првој години имплементације бавити оснивањем Савета за Родну равноправност при Већу ГО Медијана и успостављањем његовог рада. Ово тело у првој години рада треба да оствари сарадњу са чланицама/овима радних група и асистира им у имплементацији активности из ЛАП-а. Планирано је да се Савет састаје свака три месеца ради планирања и анализе текућих проблема и активности. У другој години рада, поред редовних активности Савета, планирана је организација једне трибине која ће се бавити питањем важности учешћа жена у политичком животу на локалу. На трибини је планирано да се говори о практичним потребама и стратешким интересима жена на локалу.[4] У другој половини 2014. године планирана је организација округлог стола који би требало да допринесе разумевању потребе солидарности како између политичарки када се нађу пред питањима од кључне важности за постизање родне равноправности, тако и солидарности са проблемима свих жена у локалној заједници. Акциони план би у другој години такође требао да има сет активности које ће мотивисати жене да се боре за места одлучивања како у политичким партијама, тако и у локалној самоуправи, кроз промоцију успешних политичарки из локалне заједнице и њиховог доприноса побољшању положаја жена на локалу. Ове активности се настављају и у трећој години имплементације, с тим што се као нова активност уводи и солидарност и мотивисање жена из вишеструко дискриминисаних група за њихово активније учешће у политичком животу локалне заједнице.

Краткорочни циљ 1.2. Континуирана едукација одборница Скупштине ГО Медијана о питањима родне равноправности – Овај циљ обухвата активности којима се желе оснажити жене које су након избора ушле у сазив Скупштине ГО Медијана, а све ка циљу оснивања родног механизма у Општини. Тај процес обухвата у првој години креирање програма едукације кроз који би одборнице требало да прођу, а у чијем раду ће узети учешће сви

[4] Улоге мушкараца и жена различите у различитим друштвима и срединама и њихове потребе су различите. Због тога је потребно нагласити разлику између стратешких интереса и практичних проблема. Основна подела је следећа:

Практичне родне потребе су основне животне потребе: снабдевање храном, водом, сигурност, здравствена заштита, смештај. Практичне потребе се дефинишу као краткорочне потребе и представљају приступ ресурсима.

Стратешке родне потребе су усмерене на промене родних односа у образовању, економији, моћи, свести, информисању. Стратешке потребе се дефинишу као дугорочне потребе и значе контролу над ресурсима.

Практични проблеми не могу бити решени без решења на стратешком нивоу, а стратешки интереси не могу бити задовољени ако се практичним потребама не удовоље. (Петрушић Н. ед (2007), Путеви остваривања родне равноправности и једнаких могућности – од идеје до праксе – приручник, Савет за равноправност полова Владе републике Србије и ОЕБС, стр. 28)

доносиоци одлука. У првој години тај програм ће обухватати округле столове који ће пратити циљеве Националне стратегије за побољшање положаја жена. На првом округлом столу биће представљени циљеви Националне стрaгегије као и циљеви ЛАП-а, заједно са међународним и домаћим законодавством у области родне равноправности. На другом округлом столу биће говора о родно осетљивом образовању, на трећем о здрављу жена, четвртом о насиљу над женама, петом о економском оснаживању жена. На шестом округлом столу планирано је да се говори о учешћу жена на позицијама одлучивања и важности родног буџетирања. На основу искустава из I године имплементације, у другој години ће бити креиран детаљан програм обуке за одборнице. Обуке ће бити везане за различита питања родне равноправности, али ће посебна пажња бити посвећена повећању њиховог самопоуздања кроз размену искустава са политичаркама из земље и иностранства. Иако се у I години имплементације планира оснивање Савета за РР при Већу ГО Медијана, планирано је да у 2015. години буде званично формиран механизам за родну равноправност на нивоу ГО Медијана у складу са Законом о родној равноправности. Овај механизам за РР би у трећој години имплементације акционог плана поставио јасне циљеве за постизање родне равноправности на територији ГО Медијана у наредне 3 године и наставио са едукацијом одборница, подизањем њиховог самопоуздања, али и укључивањем жена из женских НВО у креирање јавних политика. Очекује се да ове активности могу допринети већем паритету на наредним локалним изборима, као и креирању политика на локалу које ће допринети постизању родне равноправности између мушкараца и жена.

Краткорочни циљ 1.3. Медијска кампања за промоцију важности солидарности жена у политици по питању родне равноправности – Активности везане за овај циљ требало би да допринесу промени слике о политичаркама у медијима на локалу, али и да доприносе промени слике о улози жена у друштву и самим тим повећању равноправности између мушкараца и жена на локалном нивоу. У I години имплементације планирано је креирање споразума између Савета за родну равноправност и медијских кућа у Нишу, који ће омогућити да се јавност континуирано информише о раду Савета, али и да чланице савета учествују у тематским емисијама које ће пратити округле столове из краткорочног циља 1.2. Као пратећа активност, биће одштампани информативни флајери који ће бити подељени учесницима/ама округлих столова. За све чланове/це Скупштине ГО Медијана, као и чланове/це Већа, биће одштампана Повеља о равноправности мушкараца и жена на локалном нивоу. Све ове активности се настављају и у II и у III години имплементације. У II години имплементације посебан акценат ће бити стављен на организовање 2 посебне тематске емисије у „prime-time“ термину на једној од нишких телевизија. У једној емисији ће се говорити о питањима, проблемима и могућностима солидарности жена из различитих политичких партија када је родна равноправност у питању, док ће у другој бити говора о друштвено – економским условима да би се створила могућност да се жене баве политиком. У овој емисији би требало да се говори о томе на који начин патријархални систем вредности, организованост политичког живота у локалу, начини бављења политиком, као и економија неге и бриге за децу и старе доприносе или отежавају да се жене могу бавити политиком у локалној заједници.

Приоритетна област 2 - Остваривање родне равноправности у образовању

Краткорочни циљ 2.1. - Промоција родне равноправности кроз сензибилизацију наставног кадра у предшколским установама, основним и средњим школама – Активности које су планиране у оквиру овог циља представљају допринос промоцији родне равноправности у образовању. У првој години реализације планиран је састанак чланица радне групе са представницима/ама новоформираног Савета при већу како би се договорио план и начин заједничког рада. Чланице радне групе ће у првој години припремити предлог програма обуке за запослене у образовању који ће бити послат на акредитацију у надлежно Министарство. План је да након акредитације програм у II години буде спроведен као пилот програм у 3 обданишта Пчелице, 3 основне и 3 средње школе са територије ГО Медијана. Поред тога, у I години је планирано да се креира и реализује програм радионица о родној равноправности који се састоји из по 5 радионица за 3 ученичка парламента из 3 средње школе са теритроије ГО Медијана. Промоцији родно одговорног образовања допринеће 2 округла стола која ће се бавити како родно сензитивним образовањем, његовом важношћу, креирању родно сензитивних уџбеника и сл., тако и родним аспектима инклузивног образовања. На овом другом округлом столу биће говора о упису и испаду из образовања Ромкиња, као и девојчица из руралних средина, инвалиткиња и девојчица и жена из осталих маргинализованих група. У првој години ће бити креиран програм обуке за наставно особље у Пчелици, основним и средњим школама и бити пријављен за акредитацију код надлежног министарства. Као што је речено, у II години имплементације реализује се програм обука за запослене у образовању 3 предшколске установе, 3 основне и 3 средње школе са територије ГО Медијана. У трећој години се настављају обуке у школама и ради евалуација имплементираних активности и праве предлози за даљи рад. Битно је напоменути да ће чланице радне групе, као и релеватне организације цивилног друштва у сарадњи са Саветом за родну равноправност при већи ГО Медијана креирати детаљан програм рада и неопходних средстава за 2014. И 2015. Годину.

Краткорочни циљ 2.2. - Унапређивање равноправности у родитељству кроз едукације и системе подршке родитељима – Питање родне равноправности у родитељству је једно од кључних питања када говоримо о образовању за родну равноправност. Због тога се активностима у оквиру овог циља хтело допринети промоцији родно одговорног родитељства, равноправности у родитељству, али и креирати системе подршке родитељима у оквиру Савета родитеља у школама. У првој години реализације биће реализована промотивна кампања у којој ће се кроз информативне флајере указати родитељима шта је то родно одговорно родитељство. I и у II години имплементације биће организоване јавне трибине за родитеље на којима ће се говорити о посебним темама везаним за родно одговорно родитељство користећи такође и промотивне спотове и поруке Управе за родну равноправност, личне приче жена и експертске савете стручњакиња за рани развој. У II и III години биће креиран и реализован програм радионица за родитеље у Саветима родитеља у 5 основних и 5 средњих школа на територији ГО Медијана. Предвиђено је да у трећој години овај програм радионица буде промовисан кроз округли сто, на коме ће бити презентовани успеси и начин реализације програма и дефинисани кораци за даљу сарадњу између релевантних актера и ГО Медијана.

Приоритетна област 3 - Смањење насиља над женама на територији ГО Медијана

Краткорочни циљ 3.1. – Ефикасна сарадња свих актера у смањењу насиља над женама – Активности које су посвећене остваривању овог циља односе се на умрежавање различитих институција у борби против родно заснованог насиља. Процес умрежавања ће трајати све три године. У првој години активности се у највећој мери односе на потписивање протокола о сарадњи на локалном нивоу између различитих релевантних актера – СОС телефон Освит, Центар за девојке, Сигурна кућа, Центар за социјални рад, ПУ Ниш, Тужилаштво, Судство, ГО Медијана, Канцеларија за младе ГО Медијана као и других релевантних актера на локалу. Потписнице протокола о сарадњи би требало да се састају минимум 2 пута годишње како би унапредиле своје праксе и размениле искуства. Чланице радне групе ће, у сарадњи са Саветом за родну равноправност при већу ГО Медијана, креирати детаљан план рада и буџет за II и III годину имплементације и пратити имплементацију активности из ЛАП-а кроз заједничке састанке.

Краткорочни циљ 3.2. – Жене су оснажене да препознају и изађу из насиља кроз психосоцијалну подршку и едукације – У првој години имплементације, релевантни актери ће наставити терапијски рад, пружати психосоцијалну помоћ и оснаживати жене жртве насиља за излазак из круга насиља. Међутим, план је да се повећа рад са младима, односно да се уз сарадњу са ГО Медијана ради на повећању самопоуздања и сигурности младих кроз едукацију, оснаживање и пружање подршке, првенствено средњошколаца/ки и студената/киња. Кроз програм радионица, који ће бити реализован све три године са средњошколцима/кама, биће обучени и вршњачки едукатори/ке који ће радити на превенцији родно заснованог насиља у школама. У II и трећој години адаптирани програм ће обухватити и студентске мреже и удружења студената/киња.

Краткорочни циљ 3.3. – Повећана информисаност о насиљу кроз медијску кампању – Активности у оквиру информативних кампања доприносе већој информисаности становништва о проблемима насиља и одговорним институцијама као и законским мерама, али и објективнијем извештавању о насиљу на свакодневном нивоу. У I години имплементације кампања подразумева штампање промотивних материјала/флајера који ће бити дељени у току летњих месеци грађанима/кама у парку Свети Сава, израду промотивног спота који ће бити дистрибуиран нишким медијима. Посебан сет активности је предвиђен за све три године у току 16 дана активизма против насиља над женама. У овом периоду ће ГО Медијана уз помоћ невладиних организација креирати информативне флајере који ће бити дељени уз рачуне ЈКП Обједињена наплата из Ниша. Такође, сваке године у том периоду биће организоване и тематске трибине које ће се бавити насиљем и које ће бити отворене за грађане/ке. У II години је планирана организација округлог стола који ће промовисати како имплементацију протокола о сарадњи између институција тако и проблеме са којима се актери у раду са случајевима насиља сусрећу. У трећој години су планиране 2 једнодневне обуке новинара/ки о родно осетљивом извештавању у случају насиља. На крају реализације ЛАП-а превиђен је евалуациони састанак свих актера.

Приоритетна област 4 - Економско оснаживање жена

Краткорочни циљ 4.1. – Подршка развоју и умрежавању постојећих удружења жена – Активности у I, II и III години оријентисане су на подршку удруживању жена ради лакшег

приступа инвестиционим фондовима. Активности обухватају мапирање постојећих удружења у I години имплементације, али и умрежавање између удружења и пословних организција као што је Кућа кластера, као и других заинтересованих страна које се баве унапређењем економског положаја жена – Привредна комора, Бизнис центар ГО Медијана и сл. Као континуиране активности у све три године имплементације планиране су информативне трибине везане за промоцију женског предузетништва, а током летњег програма у Парку Свети Сава, посебне активности ће бити посвећене економском оснаживању жена и промоцији како женског предузетништва, тако и власница друштава. Битан део активности представљају обуке и тренинзи за заинтересоване предузетнице/власнице фирми, али и почетнице у бизнису, нарочито као део имплементације активности из Стратегије за мала и средња предузеће ГО Медијана. У последњој години имплементације планирана је евалуација рада и израда плана активности за наредни период. Као још једна континуирна активност, у све три године планирани су састанци представница радне групе са Саветом за родну равноправност при већу ГО Медијана ради праћења имплементације ЛАП-а и заједничког планирања активности у 2014. и 2015. години.

Краткорочни циљ 4.2. – Повећана стопа запослености жена на подручју ГО Медијана и смањена родно заснована дискриминација у сфери рада – Активности у оквиру овог циља односе се на програм подршке предузећима која ће проћи кроз посебан програм родно одговорног пословања и постати примери добре праксе у својој средини, али и освешћивање послодаваца/ки за родно одговорно пословање. У све три године имплементације планиран је пилот програм са 3 компаније (једно јавно предузеће, 1 приватно предузеће у коме раде жене и 1 преузеће у власништву жена) које ће реализовати различите активности везане за родно одговорно пословање. Основна идеја је да се кроз овај пилот програм покаже да је могуће допринети повећаној запослености жена, не само кроз мале грантове за започињање сопственог бизниса, већ и кроз креирање простора за флексибилне облике рада, подршку женама на менаџерским функцијама, као и омогућавање равноправног учешћа жена и мушкараца у одлучивању у сфери рада. На крају сваке године биће реализована анкета која ће мерити задовољство запослених у изабраним фирмама све три године и тиме омогућити реално сагледавање успеха програма. Поред ове активности, у III години имплементације, планиране су обуке о родно заснованој дискриминацији уопште, са посебним освртом на родно засновану дискриминацију на радном месту. Обуке би биле организоване за 25 послодаваца/ки. ГО Медијана је кључан стратешки партнер, с обзиром на то да је и до сада велику пажњу посвећивала женском предузетништву. Такође, ГО Медијана је започела креирање базе о предузетништву на њеној територији, па је једна од активности у I години имплементације и та да се подаци из базе класификују по полу и да се континуирано прати активност женских предузећа и радњи.

Приоритетна област 5 - Побољшање квалитета живота жена кроз подизање свести о значају женског здравља

Краткорочни циљ 5.1. - Оснивање саветовалишта за здравље жена – Активности у оквиру овог циља усмерене су на пружање информативних, едукативних и спортско – рекреативних програма усмерених на унапређење менталног и физичког здравља жена. У првој години ће бити покренута иницијатива за отварање саветовалишта за здравље уз помоћ чланица радне групе које ће формирати тим који ће имати саветодавну улогу и помоћи у финкционисању саветовалишта. У саветовалишту ће бити ангажовани волонтери/ке, кроз званичан волонтерски програм за који ће се пријавити Општина. За волонтерски програм ће моћи да конкуришу свршени студенти/киње, лекари/ке опште праксе или специјалисти/киње са завода за запошљавање. Они/е ће бити ангажовани/е на 4 сата радног времена и поред програма предавања, обука, радионица које ће организовати, ови волонтери/ке ће бити спона и презентовати различите програме превентиве који нуде службе Дома здравља. Пошто општина већ поседује просторије које се користе за саветовалиште за старе, ове просторије, као и просторије Услужног центра ће користити и волонтери/ке Саветовалишта. Поред тога, у I години, планирана је информативна кампања о женском здрављу и објављивање програма и информација о раду саветовалишта на интернет страници општине. У II и III години, саветовалиште би требало да реализује низ актовности кроз програме као што је успостављање женског дана сваког месеца и женске недеље у току године, радионице о томе како препознати и деловати на стрес, анкета о здрављу, очување менталног и физичког здравља, тематска предавања о превенцији појединих болести итд.

Краткорочни циљ 5.2. - Креирање базе података о здрављу жена на територији ГО Медијана - Узевши у обзир да је анализа стања показала велики недостатак података о здрављу жена, планирано је да волонтери/ке један део свог времена посвете прикупљању података о здрављу жена. Само креирање базе и израда методологије прикупљања података биће урађена у сарадњи релевантних актера и експерата/кињa. Задатак волонтера/ки у све три године ће бити да прикупљају родно сензитивне податке од државних институција и приватних пракси, као и да информишу ове актере о Законским обавезама када је родно сензитивна статистика у питању. На крају сваке године, стручне особе ће анализарити прикупљене податке и мапирати потенцијалне проблеме на којима треба радити у наредном периоду. Такође, током летњих месеци, волонтери/ке ће спроводити анкету у Парку Свети Сава, кроз коју ће покушати да добију искуства, ставове и схватања жена о свом здрављу. Кроз округле столове и медијску кампању сваке године ће бити презентовани резултати анализе прикупљених података. Такође, планирана је евалуација досадашњег рада саветовалишта и креирање програма за наредни период сваке године имплементације ЛАП-а.

ОПЕРАТИВНИ ПЛАНОВИ

ОБЛАСТ 1. <u>Подизање институционалних капацитета локалне самоуправе за бављење темом родне равноправности</u>						
КРАТКОРОЧНИ ЦИЉ	**АКТИВНОСТИ (Пројектни ниво)**	**ВРЕМЕНСКИ РОК**	**ИНДИКАТОРИ Показатељи успешности**	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ/ПАРТНЕРИ**	**ПОТРЕБНА СРЕДСТВА**	**ИЗВОР СРЕДСТАВА**
1.1.Креиран политички амбијент за постизање родне равноправности	1.1. Формирање савета за родну равноправност при већу ГО Медијана и израда плана рада	Јануар – јун 2013 године	Формиран савет за РР при већу ГО Медијана, Урађен план рада до краја године	ГО Медијана/чланице радне групе, НВО	2.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	1.3. Састанак савета за РР	континуирано до краја 2013., 2014. и 2015. године на свака 3 месеца	Одржано најмање 3 састанка Савета годишње	Веће ГО Медијана	6.000,00 РСД	Буџет Го Медијана
	1.4. Састанак чланица радне групе, већа и савета око плана активности и буџета за 2014. Годину и 2015. Годину	септембар 2013. И 2014.	одржана 2 састанка планирања за 2014. и 2015. годину, направљен предлог плана активности и буџета за 2014. И 2015. годину и предат на даље одлучивање	Веће ГО Медијана - Савет за РР	2.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана

	1.5. Састанак савета са чланицама/овима осталих радних група које су учествовале у изради ЛАП-а око плана заједничког рада	Јун 2013. године најкасније	Одржано најмање по 1 састанак савета са представницама/ицима осталих радних група	Савет за РР ГО Медијана, чланице радних група	15.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	1.7. Трибина о важности учешћа жена у политичком животу локалне заједнице - практичне потребе и стартешки интереси жена	мај 2014	Реализована најмање 1 трибина	Савет за РР ГО Медијана, чланице радних група/ НВО, политичке партије	23.000,00РСД	Буџет ГО Медијана, Министарство за локалну самоуправу
	1.9. Округли сто у организацији савета на тему разумевања солидарности жена у политици	септембар 2014	Реализован округли сто	Савет за РР ГО Медијана, чланице радних група, Одборнице / НВО, политичке партије, експерткиње	2.000,00РСД	Буџет ГО Медијана
	1.10. Промоција успешних политичарки из локалне заједнице кроз трибине и предавања и промоција њиховог доприноса побољшању положаја жена у локалној заједници	2014 и 2015	Организоване трибине и предавања свака 3 месеца	Савет за РР ГО Медијана, чланице радних група, Одборнице / НВО, политичке партије	92.000,00 РСД	Управа за родну равноправност, Министарство за локалну самоуправу, Донатори

	1.11. Промоција успешних жена из маргинализованих група - Ромкиње, инвалиткиње, сеоске жене итд.	2015	Организоване трибине и предавања свака 3 месеца	Савет за РР ГО Медијана, чланице радних група, Одборнице / НВО, политичке партије	50.000,00 РСД	Управа за родну равноправност Министарство за људска и мањинска права
	1.12. Састанак чланица радне групе и Савета ради праћења имплементације активности из акционог плана	август и децембар 2013./2014./2015. године	Одржано најмање 2 мониторинг састанка у свакој години реализације	Савет за РР ГО Медијана, чланице радних група	1.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана

1.2.Континуирана едукација одборница у ГО Медијана о питањима родне равноправности	2.1. Развој програма едукације кроз тематске округле столове за одборнице скупштине ГО Медијана	Април-јун 2013. године	Развијен прогам едукације за одборнице	Савет за РР, Чланице Гадне Групе/НВО, Експерткиње	20.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	2.2. Реализација првог округлог стола на коме ће бити представљени циљеви националне стратегије и ЛАП-а као и међународно и домаће законодавство	Јун 2013. године најкасније	Реализовано 6 округлих столова округлим столовима присуствовало минимум 90% одборница Округлим столовима присуствовало минимум 40%	Савет за РР, Чланице Радне Групе/НВО, Експерткиње	94.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Министарство за локалну самоуправу, Управа за РР

	2.3. Реализација другог округлог стола на тему родно осетљивог образовања	Јул 2013.	одборника и запослених из ГО Медијана			
	2.4. Реализација трећег округлог стола на тему здравља жена	септембар 2013				
	2.5. Реализација четвртог округлог стола на тему насиља над женама у сарадњи са потписницама протокола (заједничка активност)	Октобар 2013				
	2.6. Реализација петог округлог стола на тему економског оснаживања жена	Новембар 2013				
	2.7. Реализација шестог округлог стола на тему учешћа жена на позицијама одлучивања и родног буџетирања	Децембар 2013				
	2.8. Креирање детаљног програма обуке за одборнице	мај 2014	Креиран програм обуке и обезбеђена средства за његову реализацију	Савет за РР ГО Медијана, НВО, Експерткиње/чланице радне групе	46.000,00 РСД	Донатори Управа за Родну равноправност

	2.9. Реализација програма обуке за одборнице	септемабр 2014 - септембар 2015	Реализован програм обуке са одборницама	Савет за РР ГО Медијана, НВО, Експерткиње/Чланице радне групе	510.000,00 РСД	Донатори Управа за Родну равноправност Буџет ГО Медијана
	2.10. Оснивање механизма за родну равноправност у Општини	октобар 2015	ГО Медијана основала стално радно тело које ће се бавити питањима родне равноправности	Савет за РР ГО Медијана, НВО, Експерткиње/Чланице радне групе	2.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана

1.3. Медијска кампања за промоцију важности солидарносати жена у политици по питању родне равноправности	3.1. Реализација радног састанка савета и медија око заједничке сарадње током имплементације ЛАПа	Април – јун 2013. Године	Реализован радни састанак и направљен протокол о сарадњи	Савет за РР ГО Медијана	2.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	3.2. Редовно обавештавање медија о раду савета	континуирано	Најмање 6 обавештења о раду савета објављено у медијима сваке године	Савет за РР ГО Медијана/НТВ		
	3.3. Реализација посебних емисија у којима ће госотовати чланице савета и радне групе као и експерткиње из области која је била покривена округлим столом	јун - децембар 2013. године а после по потреби зависно од активности	Реализовано најмање 5 тематских емисија које прате округле столове	Савет за РР ГО Медијана, чланице радне групе, НВО/Експерткиње, НТВ		

	3.4. Штампа информативних флајера за округле столове	Јул – септембар 2013. године	Одштампано и подељено 3000 флајера	ГО Медијана	17.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	3.5. Штампа повеље за све одборнице, као и за остале чланове скупштине и за чланове/ице већа	септембар 2013	Одштампано 150 повеља	ГО Медијана	30.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, СКГО, Управа за РР
	3.6. Посебна тематска емисија која ће се бавити питањима солидарности жена из различитих политичких партија када је родна равноправност у питању	2014	Реализоване 2 посебне тематске емисије	Савет за РР ГО Медијана, чланице радне групе, НВО/Експерткиње, НТВ		
	3.7. Посебна тематска емисија која ће се бавити друштвено - економским условима на могућности да се жене баве политиком (патријархални систем вредности, организованост политичког живота, начин бављења политиком, економија неге и бриге...)	2014		Савет за РР ГО Медијана, чланице радне групе, НВО/ Експерткиње, НТВ		

ОБЛАСТ 2. Остваривање родне равноправности у образовању						
КРАТКОРОЧНИ ЦИЉ	**АКТИВНОСТИ (Пројектни ниво)**	**ВРЕМЕНСКИ РОК**	**ИНДИКАТОРИ Показатељи успешности**	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ/ПАРТНЕРИ**	**ПОТРЕБНА СРЕДСТВА**	**ИЗВОР СРЕДСТАВА**
2.1. Промоција родне равноправности кроз сензибилизацију наставног кадра у Предшколским установама, Основним и Средним школама	1.1. Састанак чланица радне групе са Саветом за РР ГО Медијана	Јануар – март 2013 године Септембар 2013	Одржана 2 састанка са Саветом за РР	Чланице радне групе/ Савет за РР ГО Медијана	1.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	1.2. Припрема пилот програма обуке за наставни кадар за акредитацију	Април- јун 2013	Креиран програм обуке Програм обуке послат на акредитацију у надлежно министарство за 3 ОШ, СШ и 3 установе пчелице	НВО и чланице радне групе/Школска управа и ГО Медијана	172.500,00 РСД	Управа за РР, Министартсво образовања
	1.3. Припрема програма радионица са ученичким парламентима	Април- јун 2013	Креиран програм радионица, склопљен споразум са 3 средње школе и добијена сагласност надлежног Министарства за реализацију радионица	НВО и чланице радне групе/средње школе, Школска управа и ГО Медијана	25.000,00 РСД	Управа за РР, Министартсво образовања

	1.4. Реализација програма радионица са ученицким парламентом	септембар - децембар 2013	Реализовано по 5 радионица са 3 ученичка парламента - укупно 15 радионица	НВО и чланице радне групе/средње школе, Школска управа и ГО Медијана	150.000,00 РСД	Управа за РР, Министартсво образовања, Донатори
	1.5. Округли сто о родно сензитивном образовању	октобар 2013	Одржана 2 округла стола	НВО, Школска Управа/ГО Медијана	4.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Министарство образовања
	1.6. Округли сто о родним аспектима инклузије (упис и напуштање образовања код Ромкиња, инвалиткиња, девојчица из руралних средина итд.)	новембар 2013	Број учесника/ца на округлом столу	НВО, Школска Управа/ГО Медијана	4.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Министарство образовања
	1.7. Израда плана имплементације и буџета за 2014. И 2015. годину	април - јун 2013, 2014	Урађен план имплементације и буџета за 2014. И 2015. Годину	Чланице радне групе, НВО, Савет за РР ГО Медијана	1.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана

	1.8. Реализација пилот програма обуке за запослене у Пчелици, основним и средњим школама о родној равноправности у образовању	2014 и 2015	Обука реализована у 3 установе Пчелице, 3 основне и 3 средње школе на територији ГО Медијана, на обукама присуствовало по 10 наставника/ца из сваке установе	НВО, чланице радне групе, Школска управа/ГО Медијана	172.500,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Министарство образовања, Управа за родну равноправност, Донатори
	1.9. Састанак чланица радне групе у вези праћења имплементације акциононг плана	Септембар – децембар 2013., 2014., 2015.	Реализована 3 мониторинг састанка	Чланице радне групе/ Савет за РРГО Медијана	3.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана

2.2.Унапређивање равноправности у родитељству кроз едукације и системе подршке родитељима	2.1. Промотивна кампања - Информисање родитеља о родној равноправности	мај - септембар 2013	Одштампано и подељено 4000 флајера	Чланице радне групе, Удружење Родитељ, Отворени клуб, ГО Медијана	25.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	2.2. Трибине за грађане/ке о родно одговорном родитељству	Април - октобар 2013 и 2014	Организовано 4 трибине, 2 у 2013. И 2 у 2014. Години, Број учесника/ца трибина	Чланице радне групе, Удружење Родитељ, Отворени клуб/Школска управа, ГО Медијана	70.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	2.3. Креирати програм радионица о родној равноправности за родитеље у Саветима родитеља	2014 - 2015	НВО у сарадњи са школском управо креирале програм	Чланице радне групе, Удружење Родитељ, Отворени клуб/Школска управа, ГО Медијана	20.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Министарство образовања, Донатори

	2.4. Реализација програма обуке о родној равноправности за родитеље у Саветим родитеља	2014 - 2015	НВО у сарадњи са школском управом реализовале програм у 5 Основних и 5 Средњих школа	Чланице радне групе, Удружење Родитељ, Отворени клуб/Школска управа, ГО Медијана	175.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Министарство образовања, Донатори
	2.5. Промоција програма обуке и креирање плана реализације у наредном периоду	2015	Одржан округли сто на коме је промовисан програм, направљен план просирења програма	Чланице радне групе, Удружење Родитељ, Отворени клуб/Школска управа, ГО Медијана	5.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана

ОБЛАСТ 3. Смањење насиља над женама на територији ГО Медијана

КРАТКОРОЧНИ ЦИЛЈ	АКТИВНОСТИ (Пројектни ниво)	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИНДИКАТОРИ Показатељи успешности	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ/ПАРТНЕРИ	ПОТРЕБНА СРЕДСТВА	ИЗВОР СРЕДСТАВА
3.1. Ефикасна сарадња свих актера у смањењу насиља над женама	1.1. Презентација ЛАП-а и иницијативе за потписивање протокола, дефинисање протокола о сарадњи	Јануар – март 2013 године	Одржан 1 састанак – презентација са око 25 учесника/ца из свих релевантних институција	ГО Медијана, Центар за девојке, Освит, Сигурна кућа/ Центар за социјални рад,	20.000, РСД	Буџет ГО Медијана
	1.2. Потписивање протокола о сарадњи између релевантних актера	Апр-13	Потписан протокол о сарадњи	ГО Медијана, Центар за девојке, Освит, Сигурна кућа/ Центар за социјални рад, ПУ НИШ, Тужилаштво, Судство,	20.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Донатори

				Канцеларија за младе ГО Медијана		
	1.3. Састанак потписница протокола 2 пута у току године	2013 - 2015	Одржано минимум 6 састанака потписница протокола	ГО Медијана, Центар за девојке, Освит, Сигурна кућа/ Центар за социјални рад, ПУ НИШ, Тужилаштво, Судство, Канцеларија за младе ГО Медијана	60.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Донатори
	1.4. Израда детаљног плана активности и предлога буџета за 2014. и 2015. Годину	Април – јун 2014 и 2015. године	Урађен детаљан план активности за 2014. и 2015. годину	ГО Медијана, Центар за девојке, Освит, Сигурна кућа	2.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	1.5. Праћење имплементације ЛАП-а	Децембар 2013, 2014, мај 2015.	Реализовано мин 3 састанци праћења и дати предлози за наредну годину	ГО Медијана, Центар за девојке, Освит, Сигурна кућа	3.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
Жене су оснажене да препознају и изађу из насиља кроз психосоцијалну подршку и едукације	2.1. Индивидуални и групни рад са жртвама насиља	Март 2013 – континуирано	Начин пружене подршке, број и социоекономске	Освит, Сигурна кућа, ЦЗР/ ГО Медијана, Центар за девојке	250.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, ЕУ фондови, Донатори
	2.2. Радионице оснаживања жена жртви насиља	март 2013 - континуирано	Број радионица, број жена на радионицама	Освит, Сигурна кућа, ЦЗР/ ГО Медијана, Центар за девојке	250.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, ЕУ фондови, Донатори

	2.3. Израда плана радионица са средњошколцима/кама	април 2013 - континуирано	Креиран план за сваку годину имплементације	Центар за девојке, Освит/ ГО Медијана, Центар за социјални рад	20.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, ЕУ фондови, Донатори
	2.4. Радионице са средњошколцима/кама – укључивање ученичког парламента – вршњачка едукација и едукација за будуће вршњачке едукаторе/ке	мај 2013 - континуирано	Реализовано минимум 10 радионица годишње у средњим школама на територији ГО Медијана, Број дечака и девојчица на радионицама	Центар за девојке, Освит, Канцеларија за младе ГО Медијана/ ГО Медијана, Центар за социјални рад	195.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, ЕУ фондови, Донатори
	2.5. Радионице са студентским мрежама и удружењима – укључивање ученичког парламента – вршњачка едукација и едукација за будуће вршњачке едукаторе/ке	2014 - 2015	Реализовано минимум 10 радионица годишње у сарадњи са студентским мрежама и удружењима на територији ГО Медијана, Број студената/киња на радионицама	Центар за девојке, Освит/ ГО Медијана, Центар за социјални рад	195.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, ЕУ фондови, Донатори
Повећана информисаност о насиљу кроз медијску кампању	3.1. Припрема медијске кампање	Јануар – март 2013, 2014, 2015	Припремљена медијска капмања, Дефинисано уцесце сваке од институција, Дефинисана потребна средства	Освит, Центар за девојке, Сигурна кућа/ЦЗР, ГО Медијана,	15.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана

			и обезбедјени донатори			
	3.2. Израда и штампа информативних памфлета који це се делити градјанима/кама у Парку Свети Сава	август 2013	Одштампано и подељено 3000 памфлета	Освит, Центар за девојке, Сигурна кућа/ЦЗР, ГО Медијана,	20.000,00 РСД	Буџет Го Медијана
	3.3. Израда информативног спота и плана дистрибуције	јун - септембар 2013	Креиран 1 информативни спот	Освит, Центар за девојке, Сигурна кућа/ЦЗР, ГО Медијана,	69.000, 00 РСД	Донатори, НТВ
	3.4. Дизајн и штампа информативних флајера у сарадњи са ЈКП Обједињена наплата током 16 дана активизма	септембар - октобар 2013, 2014, 2015	Одстампано и дистрибуирано 20000 примерака по години	Освит, Центар за девојке, Сигурна кућа,ГО Медијана, ЈКП обједињена наплата/ЦЗР	360.000,00 РСД	ГО Медијана, Донатори
	3.5. Гостовања у медијима (тематски и као најаве активности)	континуиран о 2013 - 2015	Број гостовања у медијима, пресс цлипинг	Освит, Центар за девојке, Сигурна кућа/ЦЗР, ГО Медијана,НТВ		

	3.6. Дистрибуција и емитовање информативног спота	континуиран о 2013 - 2015	Број телевизија и радио станица које су објавиле спот	Освит, Центар за девојке, Сигурна кућа/ЦЗР, ГО Медијана, Медијске куће	345.000,00 РСД	Донатори
	3.8. Организација 2 округла стола	2014	Организована 2 округла стола, Број учесника/ца	Освит, Центар за девојке, Сигурна кућа/ЦЗР, ГО Медијана,	50.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Донатори
	3.9. Организација тематске трибине за време 16 дана активизма	континуиран о 2013 - 2015	Организоване 3 трибине	Освит, Центар за девојке, Сигурна кућа/ЦЗР, ГО Медијана,	78.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Донатори
	3.10. Реализација 2 једнодневне обуке за новинаре/ке	2015	Реализоване 2 једнодневне едукације новинара/ки	Освит, Центар за девојке, Експерткиње/ЦСР, ГО Медијана,	59.000,00 РСД	Донатори

	3.11. Евалуациони састанак свих укључених актера	2015	Реализован један евалуациони састанак и направљен план рада за наредни период	ГО Медијана, Центар за девојке, Освит, Сигурна кућа/ Центар за социјални рад, ПУ НИШ, Тужилаштво, Судство, Канцеларија за младе ГО Медијана	5.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана

ОБЛАСТ 4.: Економско оснаживање жена

КРАТКОРОЧНИ ЦИЉ	АКТИВНОСТИ (Пројектни ниво)	ВРЕМЕНСКИ РОК	ИНДИКАТОРИ Показатељи успешности	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ/ПАРТНЕРИ	ПОТРЕБНА СРЕДСТВА	ИЗВОР СРЕДСТАВА
Подршка развоју и умрежавању постојећих удружења жена	1.1. Мапирање постојећих удружења у ГО Медијана	Јануар – март 2013 године	Креирана база података о постојећим удружењима	Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво/ГО Медијана – бизнис центар	25.000,00 РСД	Донатори
	1.2. Умрежавање између удружења и пословних организација као и других	Јануар – март 2013 године	Потписан меморандум о сарадњи што већег броја заинтересованих	Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво/ГО Медијана – бизнис центар	15.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана

	заинтересованих страна и потписивање меморандум о сарадњи		страна			
	1.3. Састанци представница радне групе са Саветом за РР ГО Медијана	континуирано	Реализован најмање 1 састанак чланица радне групе са представницима/ама Савета за РР	Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво/ГО Медијана – бизнис центар, НЗС	1.000,00 РСД	Буџет Го Медијана
	1.4. Информативне трибине о значају економског оснаживања жена	2013 - 2015	реализоване минимум 2 информативне трибне годишње	Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво/ГО Медијана – бизнис центар, НЗС, предузетице и власнице фирми	103.500,00 РСД	ГО Медијана
	1.5. Промоција женског предузетништва у оквиру летњег програма у парку Свети Сава	2013 - 2015	Организована промоција женског предузетништва у оквиру летњег програма у парку Свети Сава	Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво/ГО Медијана – бизнис центар, НЗС, предузетице и власнице фирми	255.000,00 РСД	ГО Медијана, Донатори
	1.7. Израда плана активности и буџета за 2014. и 2015. годину	мај - септембар 2014. и 2015. године	Урађен детаљан план активности са буџетом за 2014. и 2015. годину	ГО Медијана – бизнис центар, Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво	2.000,00 РСД	
	1.8. Едукације, тренинзи и обуке за заинтересоване предузетнице/власнице фирми и за удружења и	2014 - 2015	Реализоване 2 петодневне обуке, 60 жена прошло обуке	Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво, ГО Медијана – бизнис центар	287.500,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Донатори

	пословне организације					

Повећана стопа запослености жена на подручју ГОМедијана и смањена родно заснована дискриминација у сфери рада	2.2. Припрема програма родно одговорног пословања са 3 фирме	2013 -2015	Припремљен програм са циљевима, обавезама и активностима, Потписан споразум са 3 фирме о реализацији програма родно одговорног пословања и праћењу рада у период од 6 месеци	ГО Медијана – бизнис центар, Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво, НЗС	2.000,00 РСД	Буџет Го Медијана
	2.3. Програм родно одговорног пословања са 3 компаније – једно јавно предузеће, 1 приватна фирма у којој раде жене и 1 фирма која је у власништву жена	2013 - 2015	Потписан споразум са 3 фирме о реализацији програма родно одговорног пословања и праћењу рада у период од 6 месеци, - 3 фирме креирале мере за смањење родно засноване дискриминације на рандом месту	ГО Медијана – бизнис центар, Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво, НЗС	480.000,00 РСД	Буџет Го Медијана, Донатори , НЗС, Министарство за рад

	2.4. Мерење задовољства запослених у 3 изабране фирме које су прошле кроз програм родно одговорног послован	2013 - 2015	Објављен годишњи извештај о реализацији програма и задовољству запослених	ГО Медијана – бизнис центар, Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво, Експерткиње/ НЗС	75.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Донатори
	2.5. Креирње и ажурирање јединствене базе предузетница и власница фирми ГО Медијана на основу постојеће базе бизнис центра	континуирано	Креирана и континуирано ажурирана база података о предуеттницама	ГО Медијана – бизнис центар, Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво, НЗС	80.500,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	2.6. Програм обуке за послодавце/ке о родно заснованој дискриминацији уопште са посебним освртом на родно засновану дискриминацију на радном месту	2014	Припремљен дизајн тренинга, Реализовано 5 једнодневних обука за послодавце, - 25 послодаваца прошло обуку о родно заснованој дискриминацији на рандом месту	ГО Медијана – бизнис центар, Кућа кластера, Удружење пословних жена, Привредна комора - Центар за женско предуетништво, Експерткиње/ НЗС	230.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Донатори

ОБЛАСТ 5. <u>Побољшање квалитета живота жена кроз подизање свести о значају женског здравља</u>						
КРАТКОРОЧНИ ЦИЉ	**АКТИВНОСТИ (Пројектни ниво)**	**ВРЕМЕНСКИ РОК**	**ИНДИКАТОРИ Показатељи успешности**	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ/ПАРТНЕРИ**	**ПОТРЕБНА СРЕДСТВА**	**ИЗВОР СРЕДСТАВА**
Оснивање саветовалишта за здравље жена	1.1. Оснивање саветовалишта и обезбеђивање простора за саветовалиште	Јануар – март 2013 године	Основано саветовалиште и обезбеђен простор за рад оквиру постојеће канцеларије за помоћ старима	ГО Медијана/ Дом здравља, Медицински кластер, Спортска и рекреативна друштва	5.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	1.2. Креирање и успостављање рада тима састављеног од представница радне групе, који ће бити подршка волонтерима/кама	Јануар – март 2013 године и континуирано до краја 2015	Оформљен тим који ће водити саветовалиште и ажурирање базе података, Тим се састаје 2 пута годишње, Број консултација између волонтера/ки и чланова/ца тима	Представнице радне групе, ГО Медијана, Канцеларија за младе ГО Медијана	300.000,00 РСД	Буџет ГО медијана, Министарство здравља
	1.3. Реализација информативне кампање за волонтерски програм	Април 2013.	Објављени огласи у НСЗ, сајту и огласним таблама ГО Медијана	ГО Медијана/ НСЗ	10.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана

	1.4. Креирање програма рада волонтера	мај 2013	Креиран програм рада волонтера/ки	Представнице радне групе, ГО Медијана, Канцеларија за младе ГО Медијана	5.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	1.5. Обука волонтера/ки	април - мај 2013	Реализован програм обуке по Закону	ГО Медијана	1.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	1.6. Потписивање уговора са волонтерима/кама	мај 2013	Потписани уговори са 10 волонтера/ки, на 4 сата ангажовања	ГО Медијана	540.000,00 РСД	ГО Медијана, НЗС, Министарство економије
	1.7. Процес упознавања волонтера са институцијама	јун / септембар 2013.	Креирана база података о институцијама, особама, приватној пракси, доступних програма за жене, младе и сл., Месечни извештаји о посетама институцијама		20.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана

	1. 8. Рализација програма саветовалшта (трибинем предавања, обуке, радионице, успостављање женског дана и недеље здравља жена)	октобар 2013 - континуирано	Број посета саветовалишту Број реализованих активности Број посетилаца/тељки на трибинама, радионицама	ГО Медијана, Медицински кластер, Дом здравља/ Канцеларија за младе ГО Медијана	690.000,00 РСД	Министарство здравља, Донатори, Стране Амбасаде
	1.9. Покретање сајта (исти сајт за оба циља)	септембар 2013 - континуирано	Отворена страна на сајту ГО Медијана Број посетилаца/тељки сајта	ГО Медијана		
	1.10. Планирање активности и буџета за 2014. и 2015. годину	мај - септембар 2013, 2014, 2015	Урађен план активности и буџет	ГО Медијана, Медицински кластер, Дом здравља/ Канцеларија за младе ГО Медијана	1.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	1.11. Промотивна, медијска кампања о женском здрављу	јун - септембар 2013., 2014., 2015.	Број наступа чланица мултисекторског тима у медијима, Пресс цлипинг, Одштампан и подељен информативни материјал	ГО Медијана, Медицински кластер, Дом здравља/ Канцеларија за младе ГО Медијана	150.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана, Министарство здравља, Министарство омладине и спорта

Креирање базе података о здрављу жена	2.1. Креирање и ажурирање базе о здрављу жена	Јануар – мај 2013	Ангажована једна особа да развије методологију прикупљања родно сензитивних података и функционисања базе, волонери/ке задужени за ажурирање базе података, Креирана иницијална база података за 2012 и 2013. годину	ГО Медијана, Медицински кластер, Дом здравља/ Канцеларија за младе ГО Медијана	57.500,00 РСД	Буџет, Министарство задравља, Управа за родну равноправност
	2.2.Прикупљање родно сензитивних података од институција	Април 2013 - континуирано	Успостављен систем прикупљања родно сензитивних података о здрављу на локалу, Институције доставиле 80% тражених података, Институт за јавно здравље објављује годишње извештаје са родно сензитивном статистиком	ГО Медијана - волонтери/ке саветовалишта, Медицински кластер, Дом здравља/ Канцеларија за младе ГО Медијана, институт за јавно здравље	20.000,00 РСД	Буџет Го Медијана

	2.3. Прикупљање родно сензитивних података од приватних ординацијама	Јул 2013 - континуирано	Институције доставиле 80% тражених података, Институт за јавно здравље објављује годишње извештаје са родно сензитивном статистиком	ГО Медијана - волонтери/ке саветовалишта, Медицински кластер, Дом здравља/ Канцеларија за младе ГО Медијана, институт за јавно здравље	20.000,00 РСД	Буџет ГО Медијана
	2.4. Реализација анкете о здрављу жена са грађанкама	јун - август 2013 - 2015	Креиран упитник, прикупљени подаци на узорку од 200 особа у Парку Свети Сава у 2013,, 2014., 2015.	ГО Медијана - волонтери/ке саветовалишта, Експерткиње, Медицински кластер, Дом здравља/ Канцеларија за младе ГО Медијана,	33.000,00 РСД	ГО Медијана, НЗС, Министарство здравља
	2.5. Анализа прикупљених података од институција и приватних ординација	Август - новембар 2013, 2014, 2015	Урађена анализа и објављен извештај на интернет страници	ГО Медијана - волонтери/ке саветовалишта, Експерткиње, Медицински кластер, Дом здравља/ Канцеларија за младе ГО Медијана,	172.500,00 РСД	ГО Медијана, НЗС, Министарство здравља

	2.6. Округли сто - презентација резултата и истицање важности родно сензитивне статистике	децембар 2013, 2014 и 2015	Реализован округли сто	ГО Медијана - волонтери/ке саветовалишта, Медицински кластер/ Канцеларија за младе ГО Медијана	69.000,00 РСД	ГО Медијана, Министартсво здравља
	2.7. Састанак мултисекторског тима ради праћења реализације оба циља	Октобар – децембар 2013, 2014, 2015	Урађен план даљих активности за оба циља	Представнице радне групе, ГО Медијана, Канцеларија за младе ГО Медијана	1.000,00 РСД	Буџет Го Медијана